

NOVI TEHNIK

KLASILO OBČINSKIH ORGANIZACIJ SZDL CELJE, LASKO, SLOVENSKE KONJICE, ŠENTJUR, ŠMARJE PRI JELŠAH IN ZALEC

Z UREDNIKOVE MIZE

Tudi mi za praznika slavimo pomembno delovno zmago, ki bo za bodočnost NT in celjskega radia veliko pomenila. Namreč današnja številka je zadnja, ki smo jo ustvarili v Gregorčičevi ulici kot upodnajemnika celjskega Zdravstvenega doma. Včeraj se je uredništvo preselilo v dvoriščno Zgradbo Trg. V. kongresa št. 3 a, sledila pa bo še selitev radijskega studia iz zgradbe celjske občinske skupščine. Prepričani smo, da bo delo v novih prostorih in v novem studiu (ta je precej večji od prejšnjega) našlo odraz tudi na straneh našega časnika in v oddajah Radia Celje.

Veselo, srečno in delovno za praznika!

MILAN SENICAR

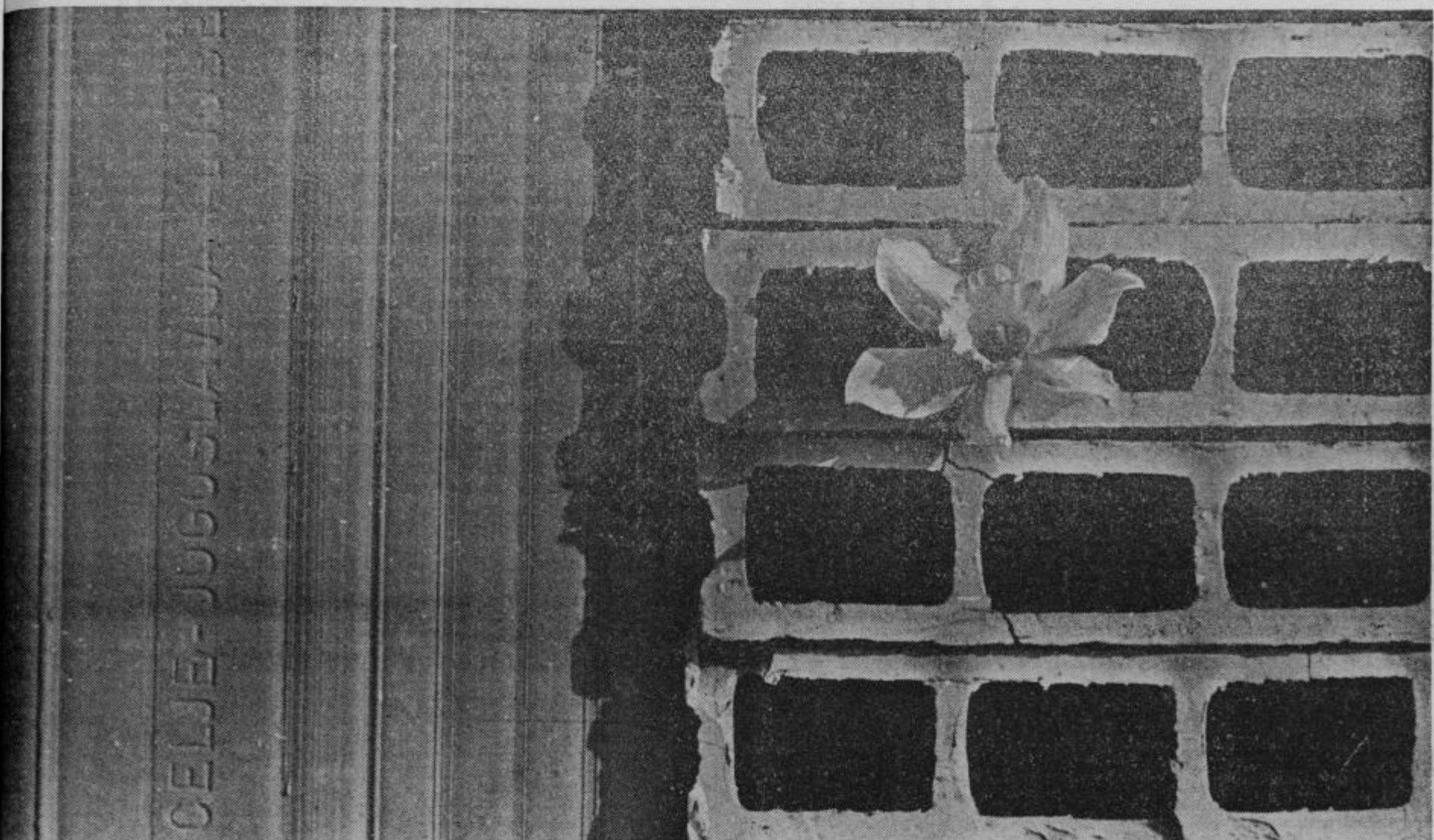

FOTO: DRAGO MEDVED

Vzcvetel nam je spet en maj. Z njim je prišla 37. obletnica ustanovitve OF, ki je našemu ljudstvu prinesla družbeno pomlad, ko po štirih letih bojev in trpljenja že 33 let uživamo svobodo na svoji zemlji in si uravnavamo usakdanje življenja po lastni volji in z lastnimi močmi.

Navada je, da so prvomajski in praznični uvodniki slavoslovnosti, polni zanosa, obetov in pričakovanj. 37 let si narod piše svojo sodbo sam, zato lahko rečemo, da smo kot družba dozoreli in je zato resen in tehten pomenek gotovo na mestu.

Imamo gotovo najboljšo ustavo na vsem svetu, imamo pravniki dosežek boja za pravice delavcev — zakon o združenem delu, imamo, da tako rečem — vse črno na belem, vse jasno opredeljeno, da bi ob nekoliko napora lahko bili najuspešnejša družbena skupnost. Kar zadeva pozitivno zakonodajo, kar zadeva idejna izhodišča o nadaljnjem družbenem razvoju, je storjenega veliko, čeravno za dinamično družbo nikoli ne more biti noben akt dokončen. Vendar je vsega tega, kar imamo na voljo, kar je treba samo dosledno uresničevati, za krepko obdobje.

Oni dan je neka prosvetna delavka skozi solze pripovedovala, da se ji je pri medsebojnem ocenjevanju zgodila kritična, da je zdaj slabše, ker so ljudje skregani med seboj, ker drug drugega gledajo pod prste...

Kaj je tovarišico privedlo do takih misli. Nekaj je. Ali njeni tovariši res niso dovolj dozoreli kot delovna skupina, da so spregledali vrednost njenega prispevka, ali ona sama precenjuje svoj delež, ali pa ne prenese novega načina prednosti dela, ki naj ne bo volja posameznika, nekoga spora, marveč vseh.

Po sistemu, da je nadrejeni tisti, ki drži v rokah platno in tkarje, nikoli ne moremo priti do tistih odnosov v sferi

OB DNEVU OF IN PRVEM MAJU

KAJ MOŽ SI STORITI DOLŽAN!

delitve presežnega dela, ki bi bili dejansko demokratični. Nekoč v brezrazredni družbi so že poznali delitev po vloženem delu. V tisočletjih razvoja privatnolastniških odnosov pa smo se navadili, da vedno nekdo nekaj dela, nekaj daje, ali pa odteguje, nečesa ne da. Tako je bil šef oblast in osovraščena oseba hkrati.

Seveda je v sistemu, ko bi se med seboj pošteno ocenjevali, potrebno kaj več kot poznati sodelavce po tem, kako izgledajo in kje so njihova delovna mesta. Treba je poznati delo drug drugega, treba je zagotoviti evidenco o ustvarjenem, da bi lahko ocenjevali. Če se torej zberemo kakšnega nesrečnega jutra ozlovoljeni zaradi slabega vremena, če nimamo nobenih opor za ocenjevanje, bomo sledili skozi prizmo svoje zle volje. To pa je seveda hudo narobe, kajti delitev po delu ni in ne sme biti tombola.

Pesnik je nekoč vskliknil: Ne le kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan. Ta verz bi moral biti naše vodilo v naslednjih letih. Uresničiti, očlovečiti črke na papirju, se notranje obogatiti, preseči osebni egoizem in samozagledanost, videti druge, da bi drugi videli nas.

Postali smo bogatejša družba. Nimamo sicer vsega na pretek, toda nismo več v položaju, ko je treba premalo deliti pravično za vse. Zdaj lahko delimo več, toda to moramo delati tako, da bomo ostali tovariši, da bomo imeli zagotovljen jutrišnji razvoj, da bomo sposobni braniti svoje pridobitve in da bomo imeli dovolj moči povzpeti se na višje in še višje stopnje družbenega razvoja, doseči večjo in naposled dokončno osvoboditev dela in vsega družbenega življenja.

Razmišljajmo med prazniki tudi o tem!

JURE KRASOVEC

Vsem bralcem ob prazniku dela iskreno čestita
Uredništvo NT-RC

RAZVOJNI CENTER CELJE

ZNANJE, NJEGOVA UPORABA

RAZGOVOR S TONETOM ZIMŠKOM, DIREKTORJEM RC

Celjski Razvojni center, katerega veličastna zgradba je postavljena ob laški vpadnici, je z ustanovitvijo in seveda takoj potem tudi s svojim delom sprožil številne razprave, takšne in drugačne. Kakorkoli je že, center sam kot takšen nedvomno pomeni veliko za nadaljnji razvoj območja, zato smo se odločili center predstaviti nekoliko obširneje, s tem, da smo direktorju Tonetu Zimšku zastavili nekaj vprašanj.

Novi tednik: Za boljše predstavitev Razvojnega centra bralcem bi naj veljalo vprašanje razdelitve dela med vašimi šestimi tozdi:

Tone Zimšek: To lahko naredim v tem obsegu le z naštevanjem.

Tozdi Planiranje se ukvarja z vsemi tremi vidiki družbenega planiranja: ekonomskim, socialnim in prostorskim (urbanističnim).

Tozdi Ekonomsko in organizacijsko svetovanje: ekonomski del investicijsko-tehnične dokumentacije, dohodkovni odnosi in sistem delitve OD, graditeljski in industrijski inženiring, šola za gospodarstvene, organizacijske kompjuterizacije poslovanja, itd.

Tozdi Projektiva: projektiranje visokih in nizkih zgradb vključeno z instalacijami.

Tozdi informacijsko računalniški center: programiranje, avtomatska obdelava podatkov in tehnično upravljanje računalnika Družbenega računalniškega centra v Celju.

Tozdi Nadzor: graditeljski nadzor visokih in nizkih gradenj.

Tozdi Urejanje stavbnih zemljišč: priprava in urejanje stavbnih zemljišč v občini Celje.

Vse temeljne organizacije pa skupno prevzemajo kompleksne inženiringe izgradnje zahtevnih objektov

— npr.: Hotel Dobrina, PTT center na Golovcu, Dijaški domovi v Celju, itd.

Novi tednik: Kako je z uresničevanjem srednjeročnega programa, katerega ste pravzaprav presegli že v dveh letih in boste sedaj sprejeli njegov rebalans? Kakšen bo nov plan RC?

Tone Zimšek: V osnovnih kazalcih razvoja bomo v tekočem letu dosegli planske cilje načrtovane za leto 1980.

To so rezultati velikih delovnih in organizacijskih naporov delavcev RC, podpore nekaterih družbenopolitičnih dejavnikov, tesnejše povezave z združenim delom v neposredni družbeni reprodukciji ter odprtosti in usmeritve naše organizacije v delovanje s sorodnimi in znanstveno-raziskovalnimi organizacijami v Sloveniji in Jugoslaviji.

Nov plan bo predvsem usmerjen v kvalitativne cilje mesta in vloge RC na področjih podružbljanja planiranja, znanstveno-strokovne priprave investicijsko-tehnične dokumentacije, uvajanju in revitalizaciji proizvodnih programov s poudarkom na prizadevanjih na t. im. manj razvitih območjih in področjih, dohodkovnih odnosov, učinkovitih sistemov samoupravnega na grajevanja višje bivalne kulture preko usmerjene

in načrtne stanovanjske izgradnje itd.

Pomembno je, da bodo šli vsi strokovni predlogi v bistvu novega srednjeročnega plana skozi široko in poglobljeno preverjanje in sooblikovanje v delegatskem sistemu podpisnikov družbenega dogovora o vlogi RC

Novi tednik: Od 175 delavcev ima v RC 120 delavcev visoko šolsko izobrazbo. Ali niso bile ob zbiranju tolikšnega umskega potenciala v eni instituciji kadrovska oškodovane delovne organizacije območja?

Tone Zimšek: Predvsem moram poudariti, da je večina delavcev RC že predhodno združevala delo v treh organizacijah, ki so se združile in oblikovale sedanjo organizacijo. Torej ne gre za neko »divje« zbiranje kadrov iz nič.

Tako so delavci, ki so prišli v zadnjem času, bolj »dokompletirali« organizacijo predvsem na srednji strokovni ravni. To poudarjam, ker se tudi iz postavljenega vprašanja vsiljuje zaključek, češ, da prihajajo množično strokovni nosilci razvoja iz drugih OZD. Pa še to: praktično v vseh primerih prihoda strokovnih delavcev, ki so imeli pomembnejše zadolžitve v OZD, je šlo za sporazum s prizadeto OZD.

Seveda pa gre v našem

mentirano, ozko provincialno ocenjevanje na pamet, ne redko slabonamerno.

Storitve RC je treba primerjati po kvaliteti s podobnimi storitvami, predvsem pa z rezultati oz. učinki. RC ni nikdar zahteval zaprtosti in monopolizma pri tovrstnih storitvah. Vedno smo bili za predhodno cenovno primerjalno analizo.

Dejstvo pa je, da je vsako razvojno delo drago, ker je to pretežno živo delo visoke kvalifikacijske sestave, s poudarjeno amortizacijo in razširjeno reprodukcijo znanja. Seveda pa brez učinkovitega razvojnega dela ne gre.

Prepričan pa sem, da bodo problematiko cen razvojnih storitev razčistili novi dohodkovni odnosi na principu svobodne menjave dela. Ti bodo postopno nadomestili tržno pogodbene.

Tako bo v prihodnje šlo za udeležbo v novo ustvarjenem dohodku oz. prihodu združenega dela in sredstev, kakor tudi za sprejemanje skupnega rizika morebitnega neuspeha.

Kar zadeva osebne dohodke pa želim poudariti, da je treba OD delavcev RC primerjati z OD delovno in poslovno učinkovitih OZD in s sorodnimi OZD s podobnim kvalifikacijskim sestavom. Podatki kažejo, da smo za spoznanje nad povprečjem.

In končno: RC izvršuje vse družbeno-ekonomske zahteve resolucije in samoupravnih sporazumov na področju delitve dohodka in OD.

Novi tednik: Kakšen bo po vašem mnenju — moramo nekoliko pogledati v prihodnost — RC čez deset let?

Tone Zimšek: Razumivo odgovorjam le okvirno. Prepričan sem, da se RC in sorodnim organizacijam obeta lepa razvojna prihodnost.

Menim, da je po vseh administrativnih in liberalističnih ovinkih, ki jih je prehodila naša družba v pokidričevem obdobju ponovno nastopil čas, ko hočemo zares razumeti znanstveno socialistično osnovo in potrebe našega razvoja. V to me prepričuje 8. kongres ZKS in priprave na 11. kongres ZKJ.

Na tej osnovi so podane resnične velike možnosti za določeno kvantitativno, predvsem pa kvalitativno nadaljnjo rast RC, vse v neposredni povezanosti in v službi delegatskega sistema OZD v neposredni materialni oz. družbeni reprodukciji, kakor tudi SIS, KS in družbenopolitičnih skupnosti.

V tej zvezi niti ni toliko pomembno koliko delavcev bo v RC. Pomembno je, da bomo v takšni vlogi najtesneje povezani v delitvi in specializaciji s stotinami strokovnih delavcev urbanistov, ekonomistov-svetovalcev, znanstvenikov-razvojnikov, itd., ki bodo vsi v odnosu svobodne menjave dela z delavci v neposredni proizvodni oz. reprodukciji.

V taki vlogi bo RC organizacija, ki bo predvsem vzpodbujala, organizirala in zagotavljala prenos znanja v neposredno praktično uporabo.

Takšna je smer, ki jo že sedaj oblikujemo in tako je prihodnja trdna in zavestna odločenost večine delavcev RC.

Razumljivo pa bomo morali premostiti še marsikateri problem znotraj organizacije, kakor tudi zunanje motnje, ki jih povzročajo ozki empirizem, omejeni lokalizmi v naši regiji, uradniški verbalizem, ki še marsikje tako uspešno nadomešča poglobljeno samoupravljanje in poslovno učinkovitost; ta je tudi do sedaj uspel izravnati sistematično razvojno delo.

Razgovor pripravil: MILAN SENIČAR

primeru tudi za oblikovanje novih strokovnih možnosti v občini Celje, pa tudi v regiji, za strokovne kadre, ki niso primerno izkoriščeni oz. so dosegli v posameznih OZD strokovni plafon in so se v preteklosti izseljevali v druge centre, kjer so lahko uresničili svoje strokovne ambicije.

Prepričan sem, da smo vsi zainteresirani, da jih s primerno strokovno angažiranostjo obdržimo.

Novi tednik: Cene vaših uslug so po mnenju mnogih zelo visoke, visoki pa so tudi osebni dohodki. Kaj menite vi o tem?

Tone Zimšek: V pretežni večini gre za neargu-

CELJE: ODPRTO DELO

»Občinska skupščina je najvišji in najpomembnejši organ samoupravljanja in oblasti v občini. Ni pa edini. V našem samoupravnem sistemu imamo veliko samoupravnih in drugih organov, ki imajo z ustavo in drugimi predpisi določene pravice in dolžnosti. Odločitve o najpomembnejših vprašanjih so v rokah delovnih ljudi. V takem sistemu pa je seveda tudi delo občinske skupščine najbolj neposredno odvisno od razvitosti samoupravnih odnosov in uspešnega dela samoupravnega mehanizma.

Zato bomo morali še naprej razvijati sistem samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja ter take oblike in metode dela, ki bodo maksimalno spodbujale vse samoupravne in druge organe, vse delegate in delegacije, predvsem pa vse delovne ljudi, da bodo vedno in povsod čim bolj uresničevali svoje samoupravne naloge.

Delo občinske skupščine bo v prihodnje moralo biti še bolj odprto kot doslej in naslonjeno na široke pobude in sodelovanje vseh samoupravnih organov in občanov. V delu skupščine bodo morale še bolj sodelovati vse samoupravne interesne skupnosti, je na prvi seji nove delegatske občinske skupščine v Celju med drugim dejal predsednik Jože Marolt.

MB

ŽALEC: ŠTAFETA 4. MAJA

Zvezna štafeta se bo v žalski občini mudila četrtega maja. Začeli jo bodo od mladincev kamniške občine sprejeli 4. maja ob 10.30 v Motniku, nato pa bo nadaljevala pot preko Vranskega, Šmiglove zidanice in Prebolda, kjer bo ob 11.40 osrednja proslava pred tekstilno tovarno. Iz Prebolda bodo štafeto palico odnesli v Griže, Zalec, Sempeter in na Polzelo, Velenjčani pa jo bodo sprejeli ob 12.30 v Sentilju.

Poleg zvezne štafete bo na območju žalske občine še osem lokalnih, ki bodo obiskale vse krajevne skupnosti v občini.

J. V.

VITANJE: KOVINAR NAPREDUJE

Marsikdo, ki ga pot pripelje v Vitanje, se zastrmi v kupe železa ob soteski med razvalinama obeh gradov. Tu dela marljivi kolektiv »Kovinar Vitanje«.

Podjetje se je razvilo iz majhne obrtne delavnice. Zdaj ima 84 delavcev, ki delajo v treh enotah. Največja med njimi je v Vitanju s 57 zaposlenimi in pretežno kovaško proizvodnjo. Druga je v Stranichah s kovinsko predelavo, tretja pa v Zg. Polskavi, kjer je livarna barvnih kovin.

Vse te enote se v proizvodnji medsebojno dopolnjujejo. Izdelujejo nadomestne dele za vse vrste traktorjskih priključkov, avtomatske kljuke, hidravlične in mehanične stiskalnice, ročna dvigala s 500 in 1000 kg nosilnosti, odkovke za avtomobilsko in strojno industrijo itd. Podjetje prevzema proizvodnjo in prodajo programov za celotno likalno tehniko, opremo in transportne naprave za konfekcijo, naprave za izdelavo krojev itd.

Kolektiv dobro dela. Tako je lanski celotni prihodek znašal skoraj štiri milijarde dinarjev, skupni dohodek 14 milijonov, a čisti dohodek 11 milijonov dinarjev. Temu primerni so bili tudi osebni dohodki, ki so lanu v povprečju znašali 4.531 din.

Kljub tesnemu prostoru pod razvalinami Goleževega gradu in Hudinjo, se prostorsko vztrajno širijo. Tako so letos pridobili novo proizvodno halo s površino 140 kv. metrov. Vanjo so namestili stroj za valjanje, ki bo z eno operacijo oblikoval traktorjske lemeže. V načrtu pa imajo še nabavo padalnega kladiva s 1.500 kg težko glavo.

Njihov investicijski program za čas od 1976. do 1980. leta znaša milijardo dinarjev.

FRANJO MAROSEK

orodje s triletno garancijo!

UNIOR EXTRA

Iskrene čestitke vsem delovnim ljudem ob prazniku dela.

MOZIRJE

DOLINA V MALEM

JUTRI OTVORITEV SAVINJSKEGA GAJA

Jutri, v četrtek, 27. aprila, bodo v Mozirju na slavno načini izročili namenu Savinjski gaj in tako napovedali začetek letošnjih slovenskih hortikulturnih prirediteljev.

Opravljeno je veliko delo, katerega pobudo so dali domači člani turističnega društva. Potem je mozirska krajevna skupnost ob sodelovanju z Ribiško družino, planinskim društvom, Čebelnim društvom, Društvom slovenskih vrtnarjev in seveda člani Hortikulturnega društva začela akcijo za ureditev nekdanje mozirske majane.

Začetki zamisli o ureditvi gaja več kot pet hektarjev velikega predela v park, ki bo ostal trajen spomenik prireditelj Mozirjanov za ureditev okolja, segajo v 1974.

Pomembno vlogo v tej akciji je imel tudi kolektiv mlade v Celju.

Delo je steklo. Najprej so

ribiči uredili lep ribnik in postavili svoj dom. Vse to ob samem vstopu v Savinjski gaj.

Za osrednji, vrtnarski del v izmeri 180 arov, je načrte izdelal dipl. inž. Miha Ogorc, direktor Arboretuma Volčji potok. Tu bo jutri odprta tudi prva jugoslovanska razstava cvetja v naravi. Pri ureditvi tega predela so sodelovali tudi slovenski vrtnarji — dvajset vrtnarskih delovnih organizacij, 32 zasebnih vrtnarjev, dvanajst drugih delovnih organizacij iz skoraj vse države in ne samo iz Slovenije, tudi iz pobratene občine Čajetina v Srbiji, itd.

Zahodni del gaja je uredilo Gozdno gospodarstvo Nazarje. V tem predelu sodelujeta tudi Lovska družina in Lesna industrija Nazarje.

V vrtnarskem delu stoji kmečka kaša, poučni čebelnjak, planinska koča, kmečka hiša, kovačija in mlin. Nekateri od teh objektov še

niso povsem zgrajeni. Gozdarji se predstavljajo z miniaturno lesno drčo, s skorjevko — bivakom in sodobno urejenim prostorom za vikend. Nazarski lesarji se predstavljajo s splavom, lovci so postavili krmišča za visoko divjad, solnice in visoko prežo.

Savinjski gaj, na desnem bregu Savinje v Mozirju, je torej Gornja Savinjska dolina v malem, je prikaz življenja in dela ljudi, ki živijo ob gornjem toku Savinje, je izraz hotenja po urejenem okolju.

In vendar ne gre samo za gaj, samo za ta park. V park se spreminja celotna dolina. Zato je skrb za urejevanje okolja zajela vse kraje in v programu velike hortikulturne akcije bodo s svojimi prireditvami vse do jeseni pridelovali še ljudje iz Gornjega grada, Luč, Ljubnega in drugih krajev.

MILAN BOŽIČ

Ob vstopu v Savinjski gaj so mozirski ribiči uredili gojstveno jezero in postavili izredno lep dom.

ROGASKA SLATINA: NOV HOTEL

Medtem, ko se v Atomskih toplicah vneto pripravljajo na otvoritev hotela, je v Rogški Slatini čutili prve utripe nove sezone. Kot je že običaj, prednjači hotel Donat, ki je skorajda ves zaseden, le nekoliko slabše pa je v drugih hotelih. V vsem zdravilišču je na razpolago le še 162 ležalnic, ki pa bodo prej ko slej zasedena.

V pivnici je razstava likovnih del Ljubice Kočice, ki so jo odprli v počastitev obeh Kidričev, dr. Franceta in Borisa, ob otvoritvi njune prenovljene domačije na Knežcu. Po prvih vesteh gostje pridno obiskujejo izredno kvalitetno urejene razstave, pa tudi sicer je Knežec prijetna izletniška točka.

Kot smo pred nedavnim zvedeli v Rogški Slatini, se že pripravljajo na gradnjo novega hotela visoke B kategorije, saj je Donat pa tudi prenovljeni Strossmayerjev dom upravičili vložena sredstva. Hotel naj bi po predvidevanjih začeli graditi v letu 1980.

MST

NA VRSTI SO TREBČE

Trebče so majhna vasica v spominskem parku Kumrovec — Kozjansko, nedaleč od Blatice ob Sotli. Do nje že zdaj pelje lepa in široka asfaltirana cesta. V vasi je spominski muzej (na posnetku: hišica levo), v katerem so zbrani dokumenti o posvetovanjih, ki jih je imel v tej hiši predsednik Tito, v letih tik pred drugo svetovno vojno. Nekaj korakov vstran pa bo te dni kolektiv celjskega Izletnika odprl novo in več kot lepo ter okoli primerno urejeno gostišče. Slavnostna otvoritev novega objekta bo okoli dneva mladosti.

MB

IZLETNIŠKI KAŽIPOT

OGLEJMO SI PONIKVO

HITRO NAPREDUJOČ KRAJ V ŠENTJURSKI OBČINI

Ce se iz Sentjurja peljemo v osem kilometrov oddaljeno Ponikvo, moramo v križišču na Selah zaviti na desno po lepi asfaltirani cesti skozi naselje Primož, mimo velikih sadnih plantaž Kmetijskega kombinata na Hotunjem. Prav pri teh plantažah lahko zavijemo v levo po makadamski cesti v naselje Hotunje, v katerem se je 1821. leta rodil geograf in kartograf, Blaž Kocen. Na mestu, kjer je stala Kocnova hiša, je spominska piramida. Ko nadaljujemo pot in prečkamo železniško progo ter ob njej zavijemo na desno mimo železniške postaje, bomo videli spominsko obeležje, ki nam pove, da je bil tod v letih 1941—45 partizanski prehod.

Pot nadaljujemo proti upravljemu poslopju posestva

Slom, na katerem je plošča, ki nam pove, da se je v tej hiši rodil leta 1800 Anton Martin Slomšek, ki je kot škof z načrtno narodno vzgojo duhovščine, prispevkom k napredku slovenskega šolstva in buditvi narodne zavesti postal med štajerskimi Slovenci svojega časa zelo spoštovana osebnost. Verjetno malokdo ve, da je besedilo za pesem »En hribček bom kupil...«, ki je ponarodela in ki jo še vedno prav radi pojemo, napisal prav Slomšek. Isto je z besedilom pesmi »Glejte, že sonce zahaja...«

V spomin na narodnega buditelja Slomška sta v naselju Ponikva še dve spominski plošči in sicer na pročelju stare šole in na cerkvenem zidu. Tudi Kocenov spomin je ovekovečen s plo-

ščo na stari in novi šoli. Ta je tudi poimenovana po velikem geografu.

Pred Zdolškovo hišo je spomenik 28 padlim borcem, na Rižnerjevi hiši pa je plošča, ki pove, da je bila v njej leta 1941 ustanovljena OF. Ker je bila v stari osnovni šoli 1936. leta ustanovljena prva celica KP v šentjurski občini, je na pročelju stavbe spominska plošča, v avli pa je plošča z imeni treh učiteljev, ki so bili žrtve fašističnega nasilja.

Na Tičevem imajo ponkovski lovci lep dom, v naselju Ponikva pa so lep kulturni dom, velika Merzova trgovina, dve gostišči, nov gasilski dom in nova šola s telovadnico, ki so jo zgradili s solidarnostnimi sredstvi mesta Ljubljane. E. REČNIK

Izletnik CELJE

Turistična agencija Celje
Stanetova 2

v a b i na izlete:

Zgornje italijanska jezera in LOCARNO — cvetlična povorka od 13. — 15. maja 1978

Avtobusno potovanje v ŠPANIJO
1. do 13. julija 1978

LOCARNO — »Cvetlična povorka«
13. do 15. maja 1978

AIRTOURS Jugoslavija vabi na klasične ture: TUNIS, GRČIJA, ŠPANIJA, PARIS

in na letovanja:

Mallorca, Costa Brava, Tenerife, Costa del Sol, Lutrak, Kinetta, Atene, otok Aegina, Rodos, Tunja in na letovanja na Jadranu

air tours
yugoslavia

OBMOČJE

65,021 RIB

DELO ZVEZE RIBIŠKIH DRUŽIN

Ob koncu prejšnjega tedna je bilo redno zasedanje zbora delegatov Zveze ribiških družin Celje, ki se ni ustavilo samo pri več ali manj formalnem ocenjevanju dela Zveze v lanskem letu in sprejemu finančnega poročila, marveč je opozorilo na mnoge naloge in probleme, ki čakajo ribiče celjskega območja v tem času.

Kot je poročal predsednik Zveze ribiških družin, dipl. inž. Henrik Čmak, povezuje zveza sedem družin, ki imajo 1656 članov. Najmočnejši po številu članov sta celjska in šempetrska družina.

Ni naključje, če je predsednik že na začetku svojega izvajanja opozoril na uničenje vodotokov z odpadki, zastrupitvami in neusmiljenimi regulacijami. Vode zaradi tega izgubljajo svojo privlačnost, uničujejo pa se tudi vodna favna in flora, zatočišča rib... In rezultat: vse manj rib.

Spodbudna je ugotovitev,

da je lani nastala večja akumulacija vode v Slivniškem jezeru in da je v teku gradnja ribnika na Marofu (upravljalec RD Laško). Letos pa se bodo povečale vodne površine tudi na račun ribnikov v Družmirju pri Šoštanjju.

Ribiči na celjskem območju so lani ulovili 65.021 rib ali 6.969 več kot leto dni prej. Za več kot 3.600 komadov se je zmanjšal odlov po točne postrvi, zatem podusta za 8.961 komadov itd. Porasel pa je odlov šarenke, lipana, soma, platnice, krapa, mrena ter ploščica.

Zbor delegatov je opozoril na nujnost večjega sodelovanja med družinami in prav tako na večje skupno delo strokovnjakov, še posebej pri pomembnejših akcijah. Dosti dela jih čaka v sodelovanju z Območno vodno skupnostjo in tudi status Ribiške družine kliče po rešitvi!

M. B.

TRGOVSKO
PODJETJE

moda

CELJE

Poslovalnica „PIONIR“
Tomsičev trg

LEPA IN BOGATA IZBIRA
OBLAČIL ZA MLADE

RAZGOVOR Z IVANOM ČATROM IN VIKTORJEM DAMJANIČEM

ODLOČAMO, KOLIKOR HOČEMO ODLOČATI!

MLADIM MORAMO NALOŽITI BREME RAZVOJA

Socialistično samoupravljanje je globoko revolucionarno dejanje. Z novo ustavo in z zakonom o združenem delu smo postavili nove, trajne temelje zanj. Prav samoupravljanje in neposredna delegatska socialistična demokracija, ki zagotavlja resnično oblast dela in delavskega razreda, sta pogoj, da bodo nove, mlade sile dela in znanja, ki smo jim po vojni dali vse možnosti za razvoj, resnično ustvarile novo družbo enakopravnih, svobodnih in kulturnih ljudi.

Tako je natanko pred dvema letoma dejal Mitja Gorjup v svojem govoru na slavljestni seji Republiške konference SZDL ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Tedaj je poudaril, da čez 45 let naše države in dela, humanizacija vseh medčloveških odnosov tiste naloge in cilji, ki po svoji pomembnosti in privlačnosti prav nič ne ostajajo za smotri prvega obdobja naše revolucije.

Prazniki so vedno priložnost, ob kateri se radi zamremo nazaj, na leta, ko smo gradili, ustvarjali, predvsem pa oblikovali našo družbo in odnose v njej. Kajti šele tedaj, ko potegnemo črto pod storjeno, navadno uvidimo vse tiste globoke in resnično velike spremembe, ki jih v vsakdanjih dneh nehotno prezremo. Ni namreč še tako daleč čas, ko smo živeli drugače, ko je bil kruh našim očetom odmerjen, ko so odhajali na delo z grenkim občutkom, da so potlačeni v nemoči, da bi karkoli spremenili. Med nami živi še veliko, veliko ljudi, ki so bili priča tistim časom in ki so sama doživljali vse tisto, kar mi mlajši komajda lahko razumemo. Prejemali so meze kapitalističnih izkoriščevalcev, se s priškami borili za svetlejšo življenje in sodelovali v vseh povojnih letih v izgradnji naše družbe in socialističnih samoupravnih odnosov v njej. Vsa tista leta so pustila v njih globoke brazde, zaradi česar jih pogosto mi mlajši ne moremo razumeti. A vendarle je res, da so drugačni kot mi. Globlje, veliko globlje dojemajo številne spremembe v dinamičnem razvoju naše družbe in mnogo globlje jih tudi razumejo. Nam mlajšim se zdijo določila ustave in zakona o združenem delu kot svetle zvezde, ki že od večnosti žarijo na našem nebu. Njim, delavcem, ki so pomagali razgrinjati oblake, da bi zvezde žarele svetlo in jasno, pa pomenijo vsi ti dokumenti predvsem boj za boljše odnose, za drugačen položaj v tovarnah in za drugačen kos kruha.

V dveh najbolj izrazitih celjskih delavskih kolektivih delata ob mnogih tovariših tudi delavca, ki že desetletja vstopata vsako jutro v tovarni. To sta Ivan Čater iz Ema in Viktor Domjanič iz Cinkarne, dolgoletna delavca in stara aktivista v obeh tovarnah. Zelo dobro se še spominjata predvojnih časov

in položaja, ki so ga bili deležni delavci pod kapitalističnim jarmom. Pripravljata, kako garaško je bilo delo in kako malo je bil vreden delavec tedaj. Potrebna je bila le rahla slaba volja mojstra ali lastnika, pa si že bil na cesti, pripovedujeta. Delavčevo delo ni bilo vredno ne denarja in ne besed, vsakdo od vodilnih je lahko odločil o njegovem položaju. Jasno je bilo, pravita, da je bil sleherni delavec tedaj tudi socialno ogrožen, saj iz meseca v mesec ni vedel, ali bo imel delo in zagotovljen zaslužek za preživljanje svoje družine. Nemogoči delovni pogoji in ubijajoč občutek podjarmilnosti pa so naredili svoje. V delavcih so porodili moč, s katero so se v letih naše revolucije borili za lepši jutri, za boljše odnose, za pravičnejši odnos do njihovega dela. Zmagali so v teh svojih hotenjih. Izvojevali so mnogo socializma, ki ima za svoje najvišje smotre osvoboditve človeka in dela ter humanizacijo vseh medčloveških odnosov.

»Tudi v letih povojne graditve naše družbe, socialističnih odnosov in gospodarstva, položaj nas delavcev ni bil lahek«, pripoveduje Viktor Domjanič. »Nujno je bilo, da je država tisti aparat, ki naj vodi izgradnjo porušene domovine in ki odloča o vsem, tudi o ljudeh. To je bil čavek, ki smo ga morali prebiti za vse to, kar imamo danes. Delavci smo se — lahko bi tako rekli — zavestno odločili, da bo država odločala namesto nas, da nam bo postavljala plane, ki jih bomo morali izvrševati. Tedaj smo delali brez vprašanj tisto, kar so nam rekli, da moramo storiti. Bila so to prva povojna leta, ko smo dobesedno gradili našo domovino.«

»Dobro se spominjam tistih let«, mi je pripovedoval Ivan Čater, »ko se je vse naše odločanje nanašalo na plan in njegovo izpolnjevanje. Pravzaprav to niti ni bilo naše odločanje, kajti plan so nam postavili drugi. Delavci smo se s svojim delom borili le za to, da smo plan dosegli. In povem vam, da smo bili zelo veseli, če smo ga uresničili, kajti v takih primerih smo si z rdečo barvo narisali grafikon, ki je nekako ponazarjal naše uspešno delo.«

Leta administrativnega socializma, kot pravimo prvemu povojnemu obdobju graditve nove Jugoslavije, so bila presечena s

sprejetjem zakona o samoupravljanju, po katerem je državna lastnina nad proizvodnimi sredstvi prešla v družbene roke. Vendar je ta pomemben zakon le formalno postavil položaj delavcev v drugačno luč, dejansko je prevladovalo v praksi še centralistično, državno vodenje tovarn.

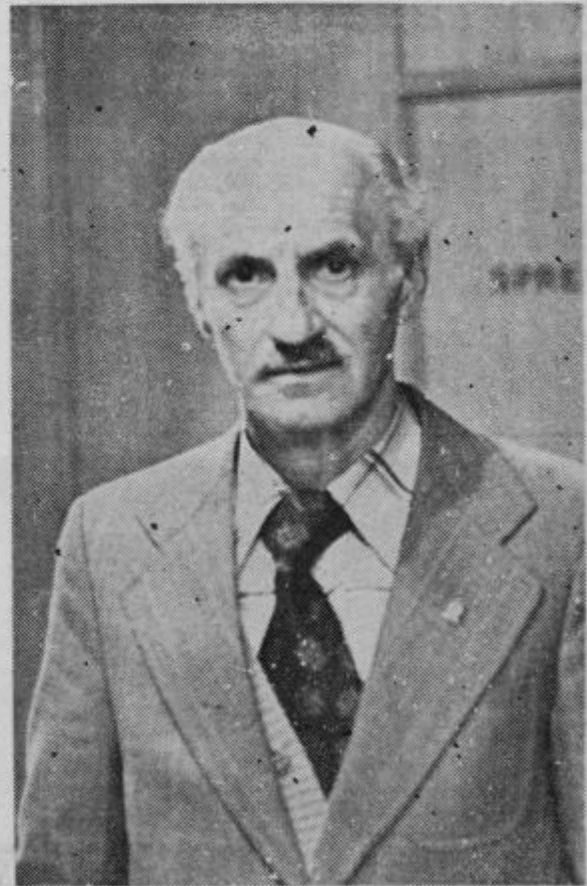
»Vsi delavci smo se še kako zavedali, da naš položaj ni tak, kot ga predvideva sprejet zakon o samoupravljanju«, mi je povedal Ivan Čater. »Ob tem pa smo tudi jasno vedeli, da moramo delati čim več in tem bolje, da se bo naš položaj še izboljšal. Če danes gledam na tiste čase, mi je popolnoma jasno, da je tako moralo biti in da drugače ne bi mogli doseči vsega tistega, kar imamo. To je prava dialektika«, se nasmeje.

Petdeseta in šestdeseta leta graditve samoupravnih odnosov in socialistične demokracije so izžarjavala v poskusih, da bi dejansko upravljali in odločali o rezultatih ter pogojih svojega dela delavci sami in ne kdorkoli drug v njegovem imenu. V tem duhu je bila zapisana

tudi ustava iz leta 1963, za katero sta značilna predvsem dva izrazita delavska amandmaja, ki govorita o organiziranosti delavcev ter o njihovem uresničevanju družbenoekonomskih in samoupravnih pravic. Skratka, vsa samoupravna zakonodaja je od leta 1960, ko je bil sprejet zakon o samoupravljanju, je poglobljala neposreden stik med delavcem in pogoji ter rezultati njegovega dela.

»Vsako prehodno obdobje je zelo trd oreh«, je dejal Viktor Domjanič, ko sem ga vprašala po tistih letih. »Delavci smo vedeli, da se nekaj spreminja, čutili smo, da nam gre na bolje. Zeleni smo od uprave izvedeti, za kaj gre, vendar tudi sami nismo bili toliko osveščeni, da bi vse razumeli.«

»Iz tistih časov se najbolj spominjam mnogih razprav o socialnem razlikovanju«, pravi Ivan Čater. »Delavci smo prav zato, ker naš družbenoekonomski položaj ni bil urejen in ker so vodilni še vedno odločali namesto nas, imeli neurejenih vrsto zadev, ki so slabšale tudi naš socialni položaj. Po krepki in trdni akciji zve-

ze komunistov pa smo tudi socialno razlikovanje presegli.«

Ustava iz leta 1973 je revolucionarno potrdila vodilno vlogo delavskega razreda in vsakega delavca kot posameznika, združenega z drugimi. Uveljavila je načelo, da je delavčevo pravica in dolžnost upravljati z vsemi ustvarjenimi sredstvi. To rešje ne samo s tistimi, ki ostajajo v okvirih tovarn, ampak tudi onimi, ki jih delavci ustvarijo za potrebe širše družbene skupnosti.

Logična posledica določb ustave je tudi zakon o združenem delu, ki jasno in nedvoumno nakazuje, kakšen družbenoekonomski in socialni status mora dobiti delavec v temeljnih organizacijah združenega dela in kakšna morata biti njegova vloga in položaj pri upravljanju s pogoji in rezultati svojega dela.

»Mi delavci, ki delamo v neposredni proizvodnji, se težko spuščamo v razprave o zakonu o združenem delu ter o uveljavljanju njegovih določil. Jasno pa lahko povemo, koliko odločamo, kakšen je naš vpliv na razporejanje dohodka, kako ta dohodek obvladujemo in v kolikšni meri vplivamo na sprejemanje vseh odločitev«, mi je dejal Viktor Domjanič. »Poudariti moram, da je naš položaj, naša beseda in naš vpliv neprimerno boljši in večji, kot je bil poprej. Tudi seznanjeni smo z vsemi bistvenimi stvarmi, ko gre za pomembnejše stvari. Kljub temu pa čutimo, da še ni vse tako, kot bi moralo biti, da naša beseda še ni enakovred-

na besedi vodilnih, da nimamo še tolikšnega vpliva, kot bi ga morali imeti. Menim, da smo si za takšno stanje v veliki meri tudi sami krivi. Kajti res je, da še nikdar delavec ni imel toliko pravic, kot jih ima sedaj. Vprašanje je samo, v kolikšni meri te pravice tudi izkorišča, oziroma se jim poslužuje.«

»V vseh povojnih letih sem aktivno sodeloval v mnogih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih«, mi je dejal Ivan Čater. »Zato lahko rečem, da sem imel možnost povedati svoje mnenje, da sem imel možnost vplivati na sprejem odločitev. Vprašanje pa je, v kolikšni meri je bilo moje mnenje tudi upoštevano. Danes lahko z gotovostjo zatrdim, da je položaj nas delavcev in naš vpliv zelo velik. Res pa je tudi, da mnogi opravljajo svojo neaktivnost z izgovorom, da se na stvari ne spoznajo. To je res samo izgovor, kajti delavec ima možnost vprašati po vsem tistem, česar ne razume in se nato aktivno vključiti v proces sprejemanja odločitev.«

»Naša družba mora bolj zaupati mladim ljudem, ki sedaj aktivno izgrajujejo tisto, kar smo zapisali v ustavo in zakon o združenem delu«, pravi Viktor Domjanič. »Pa ne, da mi starejši ne bi bili več potrebni! Še zdaleč ne! Vendar je res, da je polna moči in zagona prav mlada generacija, ki nosi v sebi napredek. Njej moramo bolj zaupati in ji naložiti breme celotnega našega nadaljnjega razvoja.«

DAMJANA STAMEJČIČ

„NEZAUPLJIVA SEBIČNOST JE KANIBAL ČLOVEČNOSTI“

Z Iko Martonoši sva se srečala že enkrat prej, ne vem natančno kje, niti kdaj. Enkrat prej pač, kot se to v življenju velikokrat zgodi. Najin zdajšnji pogovor je tekel v pisarni, v upravni zgradbi LİK Savinja, kjer je v službi kot referent za fakturiranje. Dnevno osem ur videljena v številčna dejstva, formularje in svet, ki je nekje daleč od tistega, ki ga intimno živi v sebi, torej v svoji poeziji.

Daleč, predaleč se vljejo tihe, samotne poti, na katerih se razum žlahtni in odpočije. Asfalt ga naraščajoče utesnjuje v oklepje prtajene drveče osamelosti. V mišelnost zavijajočega tropa. Čeprav je vsaka zavest

odgovorna za svojo zavestnost, mamijo polzavednost svetleči okovi kaosa v sebi in zunaj sebe. Nezaupljiva sebičnost je kanibal človečnosti. Človek, kdaj boš prerasel sebe v vsej svoji veličini odpovedovanja, posvečen v svoji neomajni dobroti. Človek, kdaj boš človek?

Iz te pesmi tudi naslov tega pisanja. Nezaupljiva sebičnost je kanibal človečnosti. Najbolj jo boli jo tiste neznatne poniglavosti pri ljudeh, ki zrastejo na plodnih tleh neznanja, nerazumevanja, nasilja. Pesmi je pričela pisati že pred dvajsetimi leti, že takorekoč v osnovni šoli, ki jo je končala v Valdoltri, v bolnišnici, kjer je

morala biti celih pet let. Že takrat je iskala v besedah, jeziku, še kakšno možnost več za komuniciranje s svetom. Kosovel ji je globoko v srcu. Kot mojster lepega jezika, klečne besede pa Cankar. In vedno bolj se ogreva za Tagoreja, ker je preprost, pa vendar globok, filozofski, intimen.

Jo poznajo v LİK Savinja kot pesnico? Premalo. Le najožji sodelavci. Saj do nedavnega njenih pesmi takorekoč nihče ni poznal. V lanskim reviji celjske literarne revije Obrazi pa so bile tiskane. Svojska govorica, razodevanja razmišljajočega človeka. Človeka, ki vedno išče del sebe v svojem okolju, ki tudi drugega človeka jemlje za sebi enakega. Pravi, da vse premalo storimo, da bi kultura našla ustrežnejše po-

ti do ljudi. Premalo se zanimamo za delovnega človeka, premalo znamo prisluhniti njegovim notranjim potrebam, premalo ga poznamo. Zato je še velik prepad med zapisanimi resolucijami o podružljanju kulture in dejansko vsebino in stvarnimi rezultati.

Veliko je tega, kar ni rada napisala. Tako pravi in ji optimizem preveva vse preveč resnoben obraz. Vidi se, da intenzivno potuje skozi svet, v katerem živi. Hoče biti sredi družbenega dogajanja, kajti po njenem, noben odgovoren človek ne sme pustiti, da gre življenje mimo. Kot človek se počuti kot del vsega sveta. Le težko združuje svoje službeno mesto s svojim notranjim hoteljem. Krokiji se lovijo na papir, tudi kdaj v hipu dopoldanskega premora,

nato sledi miselno in stilno urejanje. In kateri pesnik si še ni želel svoje zbirke, čeprav ve, da bo potrebnih nekaj potov in psihičnega napora, za komolčenje pa nima pravnobnih ambicij. Zato bomo najbrž še nekaj časa morali počakati na njeno zbirko pesmi, ki tli iz vsakdanjega prizadevanja. Ko opravi svoj poklic v delovni organizaciji, ne more mimo misli o smiselnosti dela, ustvarjalnem deležu. Morda je ravno v teh, vsak dan na novo zastavljenih vprašanjih tudi mnogo odgovorov. Te odgovore prebiramo v njenih vrsticah, kjer nas poziva k notranjemu preverjanju samega sebe, poziva nas, da se zavedajmo svoje pojavnosti v družbi, ki jo živimo. Ti odgovori rastejo iz nasprotij, iz vsakdanjih stisk, ti odgovori

so znova in znova nova vprašanja.

Ob utrbah orožarn umira misel na enakost. Kot bolest morda se zgane kdaj v poteptanih čustvih z lakoto mučene, žejne, ponižane, brezčutno, vdane.

brezbarvne tretjine statističnih števil. Rojstev brez radosti. Smrt brez žalosti. Preživeti — edino obzorje edina misel edini up groteskni karikatur civilizacije. Obtožba kopicenju, z bedo plačanih

dajatev, milijonov oropanih ponosa veličastne divjine je — bolno odmiranje prenasršene odvečnosti. DRAGO MEDVED

GRENKI SPOMINI

ZAPIS O »ŽIVLJENJU« V TABORIŠČU DACHAU

Bilo je na začetku januarja 1943. leta. Mraz je neusmiljeno pritiskal. Z Lojzetom in Jožetom sem ležal v mračnem in vlažnem kotu na golih deskah. Pred dnevi so nam pobrali zimske plašče. Nato celo odeje, tako da je prišla na dva moža zdaj le po ena in še ta tanka in raztrgana. Lojze je nosil pisano srajco in italijansko platneno obleko. Vsi smo trepetali od mraza. Tresla pa nas je še neka posebna mrzlica. Dachau nas bo uničil!

»Kaj je to?« smo se spraševali. Cutili smo čudne bolečine v glavi, križu, povsod... Vsaka hrana je, pa naj smo bili še tako lačni, smrdela. In povrh vsega še nerazumljiva omotica.

»Sam ne morem več ven. Omotičen sem in padel bom. Kako bom stal in čakal na 'apel' ves dopoldan,« je tarnal Jože.

Okna na baraki so poledenela. Ponokod so bila brez stekel in zastrta z lepenko in časopisi. Zunaj se je komaj pričela daniti, a mi že moramo iz sobe na dvorišče, kjer bomo stali in stali, da nas preštejejo rejenti, odurni esesovci.

Smo vendar ljudje. Toda sestradani, izsušeni, onemogli, zaviti v tanke cunjice. Naše noge so polne ozeblin. Na obrazih, golih vratovih in rokah nam stoji kurja koža. Zobje nam šklepetajo.

Tristo do štiristo okostnjakov iz bloka XVII, bolnih in bedno oblečenih, mora ven. Na mraz. Zunaj je 25 do 30 stopinj pod ničlo!

V svojem brlogu ležimo polni uši, ki lezejo po nas. Mirno prenašamo trpljenje in topo bolečino. Proti ušem smo brez moči. S sosednjega pograda so odnesli Milana. Mirno je zaspal. Več ko štirinajst dni ni jedel. Ni mogel jesti. Silili smo ga, pa vse zaman. Umril je, kakor da bi sladko zaspal. Videl sem le še bele, goste pene na njegovih brezkrvnih ustnicah. Tako nas odnašajo. Tako umiramo drug za drugim. Mi pa vse to

gledamo otopeni in vdani v usodo, ki je ni mogoče spremeniti.

Z nami je bil zdravnik, prav tako politični pripornik. Toda Nemec. Bali smo se ga. Če mu nisi imel kaj dati, če si bil brez zvez, če nisi spadal k »personalus barake« v najširšem smislu, te gotovo nekoč pošlje v »četrtlo sobo«. To pa je bila soba trpijenja, groze in smrti. Vsi smo raje skrivali svoje bolezn, da nas ne bi pogнали v tisto sobo. Koliko ljudi, ki bi jih bilo mogoče rešiti, je požrla!

Nekega zimskega večera se je Jože opogumil in odšel do njega. Ni iskal zdravil. Samo lepo ga je prosil, da bi ga oprostil jutranjega zbora. To bi lahko storil.

Pa ga je nagnal kot psa ter ga pahnil po tleh. Jože se je s težavo zvelkel do pručice in se dvignil. Zda sta se srečala s pogledi. »In ti si zdravnik!« mu je v obupu zaklical Jože. Mož je povesil oči. Bolezen, ki je mučila nas, je čez teden dni pobrala tudi njega — zdravnika.

Vodil sem Jožeta po hodniku k naši sobi. Kuhala me je vročilna. Sirce mi je razbijalo in bolela me je glava. Tudi v grlu me je stiskalo. S težavo sem zadrževal solze. Na poti, levo od mene, je ležala na tleh vrsta mrličev. Golih, umazanih in izsušenih, z izrazom neskončne utrujenosti na uvelih licih.

Smrt je kosila naprej. Komaj se je soba nekoliko razredčila, že so prišli novi, zdravi obsojenci, sotrpini. Da smrt zamahne tudi po njih.

Bilo je jasno jutro v maju 1943. leta. Sonce je božalo strehe taborišča in sijalo skozi zamazana okna barake. Utrujen sem še dremal, ko me je nekdo krepko potegnili za noge in odkril.

»Živ?« je vprašal prijazen mladencič. Bil je doma s Primorske in je moral vsako jutro poiskati in znositi iz sobe mrtve tovariše. Ta »živa« je več minut odmeval skozi prostorno sobo. Marsikdo se je nad to besedo razjezil, ker ga je iz polsna prebudila v kruto resničnost. Vsakokrat pa jih je bilo veliko, ki se ji niso več

odzvali. Tisto jutro me je zbudila. In ko sem se ozrl po sobi, sem vzdrltel.

Tam na drugi strani je ležal Lojze Tavčar iz Ljubljane. Doma ga je čakala mlada žena z detetom. Ni ga več! In vedel je, da bo umrl. »Jaz ne bom vzdržal,« je večkrat dejal.

Tu spodaj se je zvijal Vanko, stari mož s Krasa, ki nas je vse do zadnjega bodril, čeprav je slutil lastno smrt in je nanjo mirno čakal. »Jaz pojdem, vi pa ste mladi, glejte...« nas je večkrat opominjal. Zda je tako nenadoma ugasnil.

In Nacek? Umril je skoraj stoje na rokah dveh tovarišev.

Pa Djuro Damjanovič, Sumadinec! Kako bi mogel pozabiti tega mladega, hrabrega partizana in komunisto. Ni ga zadela sovražnikov kroglja. In ni ga pokril zeleni partizanski grob. Uničilo in vzelo ga je taborišče smrti Dachau. Včasih je ponoči vstal in njegov glas je mehko odmeval po sobi: »Majko moja zlata, ti si... Borili smo se!«

Tudi Djuro je umrl in njegove črne, odprte, a že ugasle oči me bodo spremljale do konca...

Se dalje štejem in gledam na prazna ležišča tovarišev. Umirali so mirno kot funaki, mnogi s šalo na ustih: »Fantje, pogum, pojdemo skozi dimnik!« Pri tem smo mislili na krematorij, tam pod visokimi smrekami blizu barak.

Malo nas je, ki nam je bila usoda tako mila, da smo se rešili iz krempljev te zloglasne fašistične mučilnice, velegrobnice Dachau imenovane. Tujina nam je vzela zdravje, a vrnilo nam ga je sonce naše ljube domovine. Toda, v naših srcih sta še danes živa bolečina in srd, ki vzplamtita ob vsakem tako zelo grenkem spominu na tisočkrat prekleti Dachau.

FRANJO KINCL, Celje

ŠTIRI MEDVOJNA LETA PRVEGA MAJA

VSEMU NAVKLJUB

1941 — 1945. Vojna, najstrašnejša vojna doslej. In vendar so po vaseh in mestih na predvečer delavskega praznika zagoreli kresovi, zaplapolale zastave s prekrizanimi srpom in kladivom.

Vsa povojna praznovanja Prvega maja, mednarodnega praznika dela, so bila nekakšen sinonim za delovne zmage, za obračun prehojene poti, za srečo in zadovoljstvo, za vse, kar je bilo z krvjo in žrtvami pridobljeno. Bila pa so tudi sinonim za nekajdnevno praznovanje, za odmor vseh, od nenehnega drvenja modernega časa vročih in prenapetih glav. Sinonim zmagoslavja dela torej.

Težka je bila pot, ki je privedla do vsega tega. Pot, ki se je vila od Zaloške ceste, preko šestojanuarske diktature, Glavnjače, Lepoglave, Sremske Mitrovice, Bileče, mimo vseh, takšnih ali drugačnih oblik zatiranja delavskega razreda. Pot, ki se je nadaljevala skozi vsa štiri leta druge svetovne vojne.

Kljub temu, da je okupator budno pazil na sleherne znake, ki so napovedovali praznovanje delavskega praznika, so po vrhovih vendarle zagoreli kresovi, ali pa so zavedni ljudje na kakršen koli drugačen način hoteli opozoriti na delavski praznik. Ni slučaj, da se je v vsej vojni zvrstila vrsta partizanskih akcij pa tudi akcij aktivistov prav v dneh okoli Prvega maja.

Prva sabotaža, ki so jo zabeležili Nemci v svojih uradnih poročilih, je bila akcija v Mariboru, v noči na 29. april 1941, ko so mladinci, člani SKOJ in drugi, zažgali v Volkmerjevem prehodu dva nemška avtomobila. Policija je aretirala nekaj deset

mladincev in jih hudo pretepla, zvedela pa ni ničesar.

Leto pozneje je Prva partizanska brigada 26. aprila zvečer napadla pri Radohovi vasi vlak in ubila dva ter ranila štiri vojake. Dva dni pozneje so Italijani v povračilo ustrelili prvih šest talcev, prvega maja pa še dva.

Represalije niso zastrašile ljudi. Na sam Prvi maj so na primer na Krasu, v okolici Ilirske Bistrice pa še kje drugje, tudi na Tolminskem in v dolini Soče zagoreli kresovi, zaplapolale so zastave z rdečo zvezdo, raztrosili so na desetisoče listkov z revolucionarnimi gesli.

Leto pozneje so na prvem zboru aktivistov OF, ob drugi obletnici ustanovitve OF, na Pogledu središnje zaključili s prvomajsko proslavo.

Razumljivo je bilo, da so bila kakšna množičnejša praznovanja mednarodnega delavskega praznika nemogoča, saj je okupator budno pazil na sleherni premik partizanskih enot.

In vendar so brigade z akcijami proslavljale praznik na svoj način. V noči na 28. april 1943 so Gubčeva brigada, XIII. brigada Rade Končar in Cankarjeva brigada družno napadle skupaj s Primorsko goranskim odredom ozemlje med Krko in Mirno.

Ker se je okupator zavedal, da se mu obeta tudi kaj hujšega, je na primer komandant redarstvene policije Alpenland zapovedal, naj bo nared poseben oklepni vojaški vlak na Jesenicah.

Toplo je bilo tiste dni tudi na območju kamniškega bataljona, z Nemci pa se je spoprijel tudi Savinjski bataljon, ki je 27. aprila napadel rudniško poslopje v Hrastniku. Z Nemci so se grizle tudi druge enote na območju vse Slovenije. Duh Prvega maja so Nemci krepko občutili kljub vsem varnostnim ukrepom, saj jim je težave povzročal tudi takrat še

razmeroma majhen Kozjanski bataljon, ki je 29. aprila vdrl v Pišce.

Partizanske akcije so se še zlasti razmahnile v letu 1944. Natanko 1. maja je Gubčeva brigada vdrla v Žužemberk, Šercerjeva in Bračičeva brigada pa sta v noči na 27. april napadli Šoštanj in Velenje, Bračičeva brigada pa je v noči na 1. maj napadla rudnik Velenje. 26. aprila je 11. SNOB Miloša Zidanška uničila tovarno orodja v Zrečah, Šlandrova pa 27. aprila sovražnikov tank, 12 tovornjakov, na sam 1. maj pa v samem Nazarju zažgala manjšo tovarno zabojev.

Nemogoče je naštetati vse partizanske akcije, ki so se odvijale v dneh okoli 1. maja, še manj akcije, ki so jih izvedli aktivisti. Odpor je preraščal vse meje.

Maj leta 1945 je bil mesec svobode pa tudi mesec zaključnih bojev, mesec, ko so se z vseh strani zgrinjale v mesta brigade in bataljoni, odredni in navdušeno prebivalstvo, tu in tam tudi že tisti, ki se jim je posrečilo priti iz uničevalnih taborišč. Divizije so silile proti Trstu, Celovcu, Beljaku, Gorici, razlezele so se na vse strani, ogorčene bitke s sovražnikom, ki je poskušal še zadnje — čimprej se prebiti do zahodnih zaveznikov — so bile pozdrav mednarodnemu delavskemu prazniku, ki se je ves pomladil in odel v zastave, rože in petje.

Rekli smo mednarodni. Res, mednarodni. In vendar, koliko je še delavstva, ki svojega praznika ne more praznovati tako, kot ga lahko mi: s trdno zavestjo, da praznujemo iz leta v leto srečnejši, bogatejši, bogatejši tudi za spoznanje, da je naša pot edina pot, ki jo lahko in smemo ubirati. Zato je danes 1. maj sinonim za nekaj lepega, vzvišenega sredi tega našega samoupravnega življenja.

MILENKO STRASEK

Mnogi od vas se prav gotovo živo spominjate praznovanje prvega maja v prvem svobodnem letu. Spomin nanj je živ in topel. Rojenim in svobodni so pripovedi starejših dragocena zakladnica, izročilo, ki ga bodo čuvali še pozni rodovi.

Tudi časopisi, ki so izhajali v tistem letu, prinašajo na svojih prvih straneh in uvodnikih vse polno vzpodbudnih misli, ki bodrijo še danes, ko smo za vas prebrali časnike izpred let.

Leta 1946, 13. aprila je v Celju izšla prva številka okrožnega časopisa NA DELO. Le-ta je obveščal prebivalstvo celjskega okrožja o vseh problemih, nastalih v okrožju, klical je k obnovi porušene domovine, k skupnim delovnim akcijam in spremljal kulturne, politične in športne dogodke na našem območju.

Glasilo Okrožnega odbora OF je pričelo izhajati sredi prvomajskega tekmovanja, ki je zajelo široke množice delavcev, kmetov, delovne inteligence in mladine. Tedaj, ko se je na stotine marljivih rok delovnega ljudstva odzvalo novoletni poslanici tovariša Tita, se nesebično oprljela dela za uresničevanje boljšega in srečnejšega življenja.

Glasilo NA DELO je leta 1946 izšlo tudi na sam praznik OF, 27. aprila. Preberimo nekaj misli iz uvodnika, naslovljenega 27. aprilu in 1. maju.

»Ze v času NOB je slovensko ljudstvo z velikimi slovesnostmi obhajalo obletnice ustanovitve OF. Letos pa praznujemo peto obletnico tega zgodovinskega dne prvič v svobodi in sreči.

Naši narodni nasprotniki so nam očitali, da smo narod brez volje in odpornosti, obsojeni, da izginejo v močnejših sredinah. 27. aprila 1941 je dejal Hitler v Mariboru: »Naredite mi Spodnjo Štajersko zopet nemško. Isti dan mu je slovensko ljudstvo dalo svoj najodločnejši odgovor z ustanovitvijo OF. Proti ogromni fašistični sili je postavilo svojo voljo, da se upre okupa-

**TAM ZA HRAMOM, ČUDNIM HRAMOM
JABLANA JE ZACVETELA. LE ZAKAJ? NA
TEJ JABLANI CVETOČI DROBNA PTICA
JE ZAPELA — MAJ JE, MAJ!
MAJ 1946. VOJNA VIHRA JE PUSTILA
PO DOMOVINI RAZDEJANJE, A VNDARLE
SO SE LJUDJE OBJEMALI IN V SREČI
JOKALI. BILA JE SVOBODA.**

torju in mu napove borbo do kraja po Prešernovem geslu: »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi.«

Težke so bile žrtve majnega naroda. Slovensko partizanstvo je ustvarilo povsem nov lik junaškega Slovenca, ki ostane legendaren v vsej naši bodočnosti.

Naj živi OF, ki je usodo slovenskega ljudstva krepko povezala z usodo ljudskih množic Jugoslavije. Naj živi 1. maj, praznik novih ljudi, kovačev sreče in blagostanja našega ljudstva.»

NA DELO, ki je izšlo 4. maja, opisuje veliko manifestacijo enotnosti in poleta delovnega ljudstva.

»Ze v zgodnjih jutranjih urah so godbe z budnicami oznanjale pričetek svečanosti Prvega maja. Ze pred sedmo uro so posamezne skupine udeležencev povorke s pesmijo in godbo odhajale na zbirno mesto, od koder se je ob osmih jela viti povorka, kakršne Celje še ni videlo. Vsa ta ogromna povorka, v kateri je sodelovalo 4000 ljudi, pet godb, konjeniki, oprema vozov in avtomobilov, je krenila proti Domu ljudske prosvete, se razvrstila pred govorniški oder in daleč tja po Ljubljanski cesti. Pred okrašenim odrom se je pričel miting. Z vzklikanjem tovarišu Titu in mladi republikli so se jele množice razhajati, vendar se je preko celega dneva razlegala po mestu vesela pesem.«

In listamo naprej. Uspehi delavcev v tovarnah so iz dneva v dan večji. Volje ne manjka.

... v tovarni Emajlirane posode so delavci znižali delovni čas, potreben za izdelavo posode... V tovarni sadnih sokov in marmelade na Hudinji so delavci zvišali produkcijo za 80 odstotkov...»

NA DELO kliče? ... za obnovo domovine, za dvig produkcije v tovarnah in na njivah. Na delo za utrjevanje ljudske oblasti in pridobitev NOB. In dodaja: »Danes je vse naše ljudstvo trdno združeno v OF.«

Tudi drugi časniki, ki so izhajali v tistem letu nosijo na prvih straneh podobna sporočila delovnim množicam.

V SLOVENSKEM POROČEVALCU beremo besede Edvarda Kardelja: »OF je vedno težila za tem, da se v svojih ukrepih in v svoji politiki nikdar ne oddalji od ljudskih množic.«

Prvomajska številka poročevalca: »Tisoč in tisoč mlajev se je te dni dvignilo širom naše domovine v proslavo 5. obletnice OF in v proslavo prvega svobodnega maja.«

LJUDSKA PRAVICA ob 1. maju: »Današnji 1. maj praznujemo skoraj vsi narodi v miru, praznujemo ga na nov, drugačen način.«

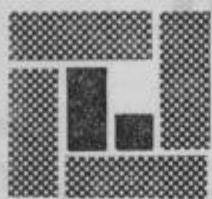
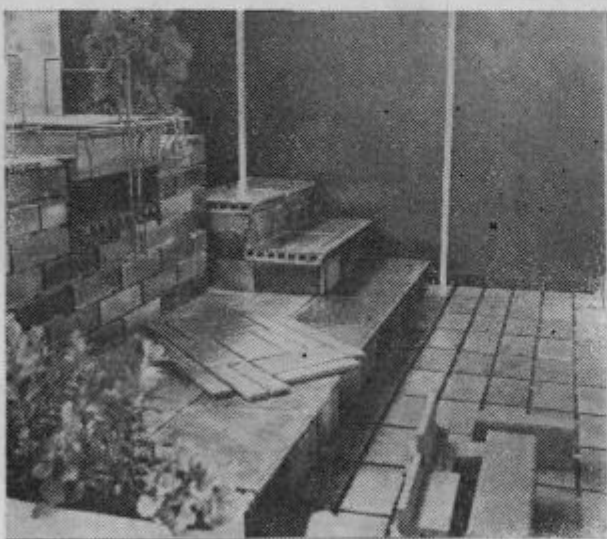
Glasilo ZSMS MLADINA: »Po štirih letih borb in enem letu obnovitvenega dela, izgrajujemo našo ljudsko republiko. Mesto mladine v novi državi je bistveno drugačno. Mladino združuje enotna mladinska organizacija.«

Se in še bi lahko pisali o prvem letu svobode, o prvem svobodnem 1. maju, o pridobitvah revolucije, ki jo čuvamo na vsakem koraku.

Vsako izmed nas pa je doživel svoj prvi 1. maj. Tudi spomin nanj je lep.

MATEJA PODJED

INDUSTRIJA KERAMIČNIH, KISLINO ODPORNIH IN OPEČNIH IZDELKOV

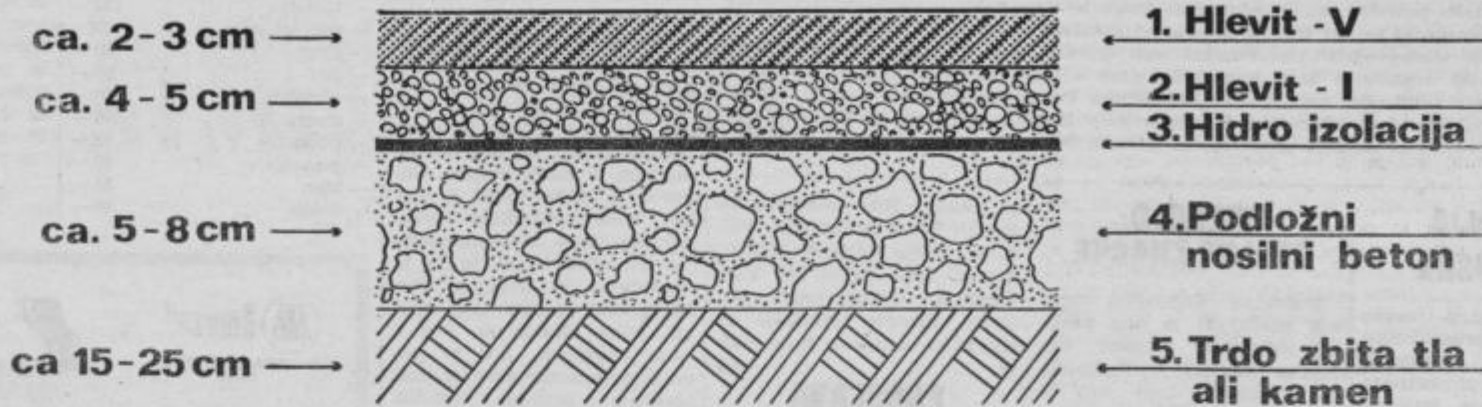
Ljubečna**KLINKER PLOŠČICE**

ŠIROKA MOŽNOST UPORABE

- NIZKA OBRABA
- ODPORNOST NA MRAZ
- RAZLIČNI OPEČNO BARVNI ODENKI
- RAZLIČNE DIMENZIJE

HLEVIT V~I**KMETOVALCI!**TLAK ZA VSE VRSTE
HLEVSKIH PODOV JE**HLEVIT!**DOSEDANJA UPORABA
HLEVITA JE DALA
ODLIČNE REZULTATE**KISLINO ODPORNA
SVINJSKA KORITA
IN JASLI - PROIZVAJAMO**

INFORMACIJE: telefon 25-800

PRESEK HLEVIT PODOV**KLINKER KERAMIČNI
OGRAJNIKI**

Dimenzija: 300 x 140 x 65 cm

Lastnosti: kislino odpornost, odpornost
na vlago in temperaturne
spremembeUporaba: vrtna ograja, ograja
balkonov, okrasne pregrade
itd.

OB DNEVU OF IN PRAZNIKU DELA - 1. MAJU
ISKRENO ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM

Za to skrbijo v Merxovem tozdu Grosist, kamor sodita tudi velik silos za žitarice in seveda mlin, ki je s silosom povezan kar s cevjo. Dva velika betonska orjaka stojita v Trnovijah in vsakdo, ki se pelje mimo, se je najbrž že vprašal, kaj vse se dogaja za visokimi betonskimi stenami. A pojdimo lepo po vrsti.

Minil je čas romantičnih mlinov ob rekah in potokih, ko so s svojim značilnim ritmičnim topotanjem dajali občutek varnosti in določenega blagostanja. Furmani so prihajali z vozovi in razkladali vreče z moko. In vse je šlo počasi, dolge večere so po mlinih presedeli ob delu, tudi ob kartah in tako so tekla leta in desetletja. Danes je drugače. V mestu se je mlin spremenil v pravcato tovarno, ki je na zunanji sicer velika, zaposluje pa zelo malo delavcev. Vse je mehanizirano, vse je pripravljeno tako, da je čimmanj rok potrebnih za vsa opravila.

Merxov veliki silos za žitarice so zgradili 1969. leta in odprli 10. aprila, ali bolje rečeno, takrat so pričeli v njem s proizvodnjo. Silos ima 21 celic, večje imajo po 500 ton kapacitete, manjše pa samo po 100 ton. Silosu bi lahko rekli regijski pšenični trebuh, saj gre vanj letno 23.000 ton žitaric, v pretežni večini pšenice, nekaj manj koruze in drugih. Na pšenico je treba seveda paziti, kajti tako velike količine ni preprosto »vzdrževati«. V zadnjem času so precej posodobili prevoz po železnici, kjer so pripravili posebne vagonne in tu so Merxovi delavci pohvalili našo železnico. Ko vagon pripelje pšenico, ga spraznijo v vsipni jasek, potem pa pšenica potuje po sistemu elevatorjev na vrh silosa, od tam pa jo razporejajo naprej po celicah. Njena temperatura ne sme preseči 22 stopinj, alarm pa se prične pri 23 stopinjah. Od tu naprej se namreč začnejo v pšenici razvijati škodljivi elementi, ki jo močno kvarijo.

Pri Merxu pravijo, da silos, kakršen je zdaj po kapacitetah ne zadostuje več potrebam. Veliko pšenice imajo še vskladiščene v takozvanih podnih skladiščih, zgradili pa so še en silos v Zrenjaninu, kjer so dohodkovno sodelovali z znanim prehranbenim velikonom »Servo Mihail« in tako skladišče v Zrenjaninu 4.500 ton pšenice in ko jo rabijo, jo prepeljejo v Celje. V načrtu imajo gradnjo še enega silosa v Celju za 12.000 ton pšenice, gotov pa naj bi bil prihodnje leto.

Prav tu je mesto, da omenimo pomembnost te gradnje, saj je zajeta tudi v razvojno resolucijo in najbrž ni treba posebej poudarjati, kakšnega pomena je ta dejavnost za vsakdanjo preskrbo, rezerve in drugo, tako da vse to sodi v širši družbeni interes in ne samo Merxa. Delo v silosu je avtomatično in orjak, ki letno požre 23.000 ton pšenice, zaposluje samo 7 ljudi.

V njegovi neposredni bližini je »prisan« mlin. Tudi v njem je malo delavcev, komaj deset z vodjem mlina skupaj. Po posebni cevi priteka pšenica v mlin, kjer teče proces najsodobnejšega mletja. Stroji so češki, v mlinu pa za dobro kakovost dela skrbijo kvalificirani in visokokvalificirani mlinarji, ki imajo svojo šolo v Zagrebu. V mlinu je zaposlen tehnolog z visoko šolo. Vsaka izmena traja 12 ur, v vsaki pa so trije delavci. V 24 urah mlin zmelje 70 ton pšenice, od tega je seveda največ moke, manj pšeničnega zdroba in še otrobi. Mlin je sestavljen iz dveh delov. V prvem pšenico prečistijo in jo pripravijo za mletje, v drugem delu pa jo meljejo. Proizvajajo tip moka 400 — to je bela moka ostra in mehka, zatem tip 1000, to je moka za črn kruh in tip 600 za polbeli kruh. Imajo tudi lasten laboratorij za preverjanje kakovosti izdelkov. Laboratorij izdaja tudi ateste za uporabo pekarn. V mlinu načrtujejo nekaj sprememb. Najpomembnejša je ta, da bodo v 24 urah namesto 70.000 ton pšenice zmelili 95.000 ton, zato pa bodo imeli proste sobote, s tem pa se seveda proizvodnja ne bo povečala.

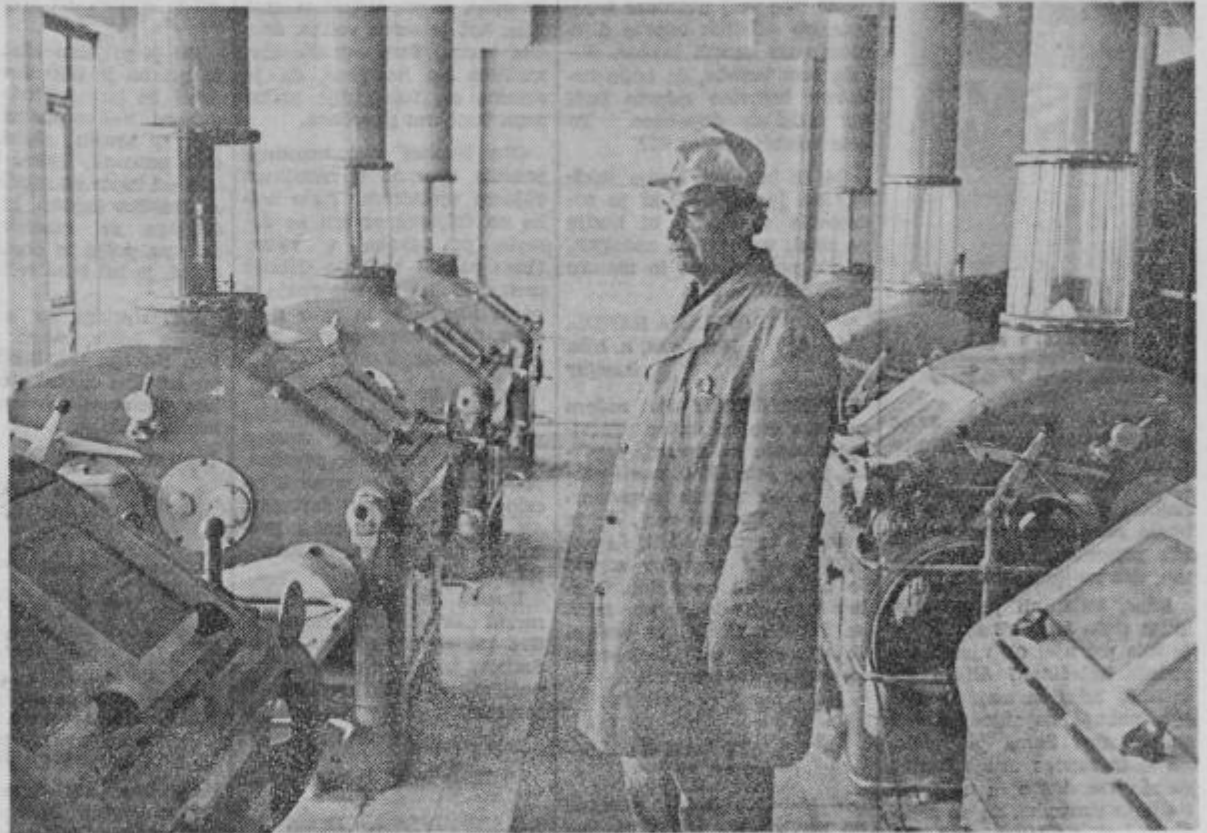
Marsikaj se načrtujejo. Radi bi imeli velike silose, pa ne samo za pšenico, ampak tudi za moko. Da bi poznejši transport tudi lažje prilagajali potrebam. Ne smemo namreč pozabiti, da Merx skrbi za potrošnika na celotni relaciji — od žitnega klasa na polju, preko mletja do gotovih izdelkov v pekarni v obliki kruha ali peciva ali pa vrečk moka na policah sodobnih marketov, ker ima Merx tudi svojo embalažnico za moko. S sodobnimi silosi za moko bi s posebnimi transportnimi vozili (samo za primer — tudi cement tako prevažajo) prevažali moko do svojih pekarn, ki nas oskrbujejo s kruhom in pecivom.

Tozd Grosist, MLIN in SILOS je pripravljen odkupiti tržne viške pšenice. Doslej so največ pšenice nabavljali v Vojvodini in Slavoniji, v zadnjem času tudi nekaj iz same Slovenije.

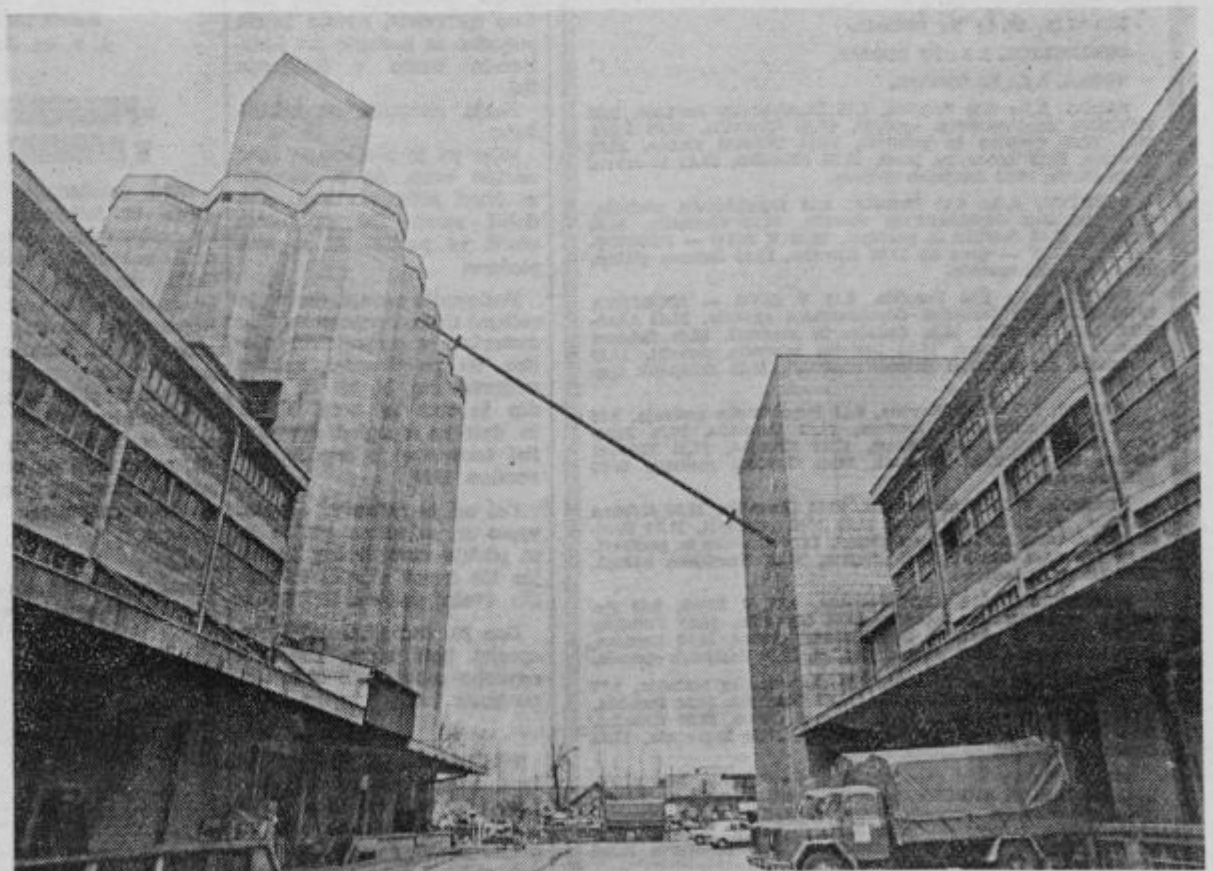
Mlinarska tehnologija je danes dognana industrija in Celje ima z Merxom v njej pomembno mesto, saj so ravno celjski mlinarji dosegli marsikaj na področju urejanja odnosov v mlinarski zvezi. Vsi vemo, kako pomembna je preskrba celotnega območja s kruhom, moko, najosnovnejšimi živili torej. Če zmanjka kruha, se družbeni barometer najhitreje in najbolj boleče vznemiri. Ali če kruh ni dober. Vse to narekuje Merxovim delavcem v silosu in mlinu odgovorno nalogo, ki jo vestno in zavzeto izpolnjujejo. Vse sobote žrtvujejo za to, da bi Celje in njegovo območje ne bilo lačno kruha, tega simbola socialne in ekonomske varnosti.

EP

MERX – TOZD GROSIST – MLIN IN SILOS

DA NE BOMO KRUHA LAČNI!

Tovarna nogavic Polzela, ki danes zaposluje čez 1000 delavcev, sodi po strukturi proizvodnje med tovarne z najzahtevnejšim asortimanom v državi. Lani so delavci Tovarne nogavic Polzela praznovali 50-letnico obstoja in ob tej priložnosti je kolektiv očitkoval za velike uspehe predsednik republike tovariš Tito z Redom dela z zlatim vencem, kar je delavcem v čast in ponos, v zadoščenje in vzpodbudo, da bi dosegali še večje in boljše rezultate. Pot tega kolektiva ni bila lahka in gladka, a vztrajno in z velikimi napori so povečali proizvodnjo, izboljševali njeno kakovost, izpopolnjevali tehnološki proces in se kadrovske ter tehnično krepili.

Za Tovarno nogavic Polzela je značilno, da vsa leta po osvoboditvi ni živela le zase in se ukvarjala samo s seboj, ampak se je aktivno vključevala tudi v življenje kraja.

SAMOUPRAVLJANJE

Po sprejetju zakona o delavskem samoupravljanju so v Polzeli 1950 izvolili prvi delavski svet in dobili statut delovne organizacije. Organi samo-

upravljanja so si kmalu pridobili zaupanje in podporo delavcev, saj drugače tudi ne bi uspeli s tako revolucionarnimi in perspektivnimi programi.

22. novembra 1976 je kolektiv uveljavil novo samoupravno organiziranost in oblikoval 3 TOZD ter delovno skupnost skupnih služb.

— TOZD ženske nogavice, ki izdeluje vse vrste ženskih, otroških nogavic in drobne konfekcije

— TOZD moške nogavice, ki izdeluje vse vrste moških, otroških in deloma ženskih nogavic ter drobne konfekcije

— TOZD pomožne dejavnosti, ki opravlja prodajo lastnih nogavic in deloma tujih izdelkov za dopolnitev asortimana, vzdrževanje, pripravlja pa tudi tople obroke hrane. Sem sodijo tudi trgovske poslovalnice na Polzeli, v Celju, Skopju, Nišu, Zagrebu in Koprju. Načrtujejo pa jih tudi v Sarajevu, Zrenjaninu in Kragujevcu.

— v sklopu DSSS pa je razvojno-tehnični, zunanjetrgovinski, splošno kadrovski, ekonomsko-računski in prodajni sektor, plansko analitska in nabav-

na služba ter avtomatska obdelava podatkov.

DRUŽBENI STANDARD

V investicijski in proizvodni zagnanosti povojnih let so v Tovarni nogavic Polzela ustrezno skrb namenjali tudi delovnemu človeku, njegovim boljšim pogojem, organizirani družbeni prehrani, izobraževanju, zdravstvenemu varstvu in kulturnemu osveščanju. Počitniška rekreacija delavcev se je pričela 1957., ko so kupili počitniški dom v Piranu, kasneje pa še v Bohinju. Imajo tudi 3 kamp prikolice, ki so v Biogradu in Novigradu.

Delovna organizacija zaposluje pretežno ženske, zato so posebno skrb posvetili prevozu delavcev na delo in z dela ter vzgoji malčkov in predšolskih otrok, saj le ob organizirani vzgoji v vzgojnovarstveni ustanovi na Polzeli, pretežno ženski delovni kolektiv lahko uspešno opravlja svoje delo.

V prizadevanja za družbeni standard pa sodi tudi ureditev sodobnega obrata družbene prehrane (1962.), ki nudi toplo malico delavcem vseh izmen že vrsto let.

RAST IN RAZVOJ TOVARNE NOGAVIC POLZELA

ZGODOVINSKA POT

Že leta 1900 je Avgust Prym, katerega matično podjetje v Weissenbachu se je ukvarjalo z industrijskim izdelovanjem pletenin, to stroko uvedel tudi na Polzeli in tam izdeloval merila in pletenine. 1919. je deželna vlada za Slovenijo stavila pod posebno nadzorstvo tekstilni obrat in ga 1926. po sodnem nalogu izbrisala iz registra. 1919. je deželna vlada stavila pod nadzorstvo tudi obrat meril. Tovarna meril je s tem zamrla, tekstilna tovarna pa je znova zaživela. Z delom je pričela 1927. leta pod imenom »Polzela, tovarna navadnih in tkanih pletenin, družba z o. z. v. v Polzeli.«

Do leta 1934 so v tovarni izdelovali le navadne nogavice, na tako imenovanih standard strojih, v tem letu pa je podjetje razširilo asortiman z nabavo Cotton strojev in začelo izdelovati nogavice vseh vrst iz umetne in naravne svile za otroke, ženske in moške.

Med vojno so nemški uslužbenci, ki so delali v podjetju, skušali delovati ponemčevalno in se zelo slabo izkazali. Pred polumom so odšli. A podjetje je delalo dalje. 7. julija 1947 ga je vlada ljudske republike Slovenije pravno obnovila s tem, da ga je proglasila za državno podjetje in ga 22. avgusta 1947 tudi registrirala.

IN DANES

Danes ima Tovarna nogavic pomembno vlogo v gospodarskem potencialu

občine, kakor tudi širše družbene skupnosti. Dosedanji razvoj nudi čvrsto podlago za nadaljnji napredek delovne organizacije, kajti če ne bi živeli za prihodnost in razvoj, bi nujno zaostali, stagnirali.

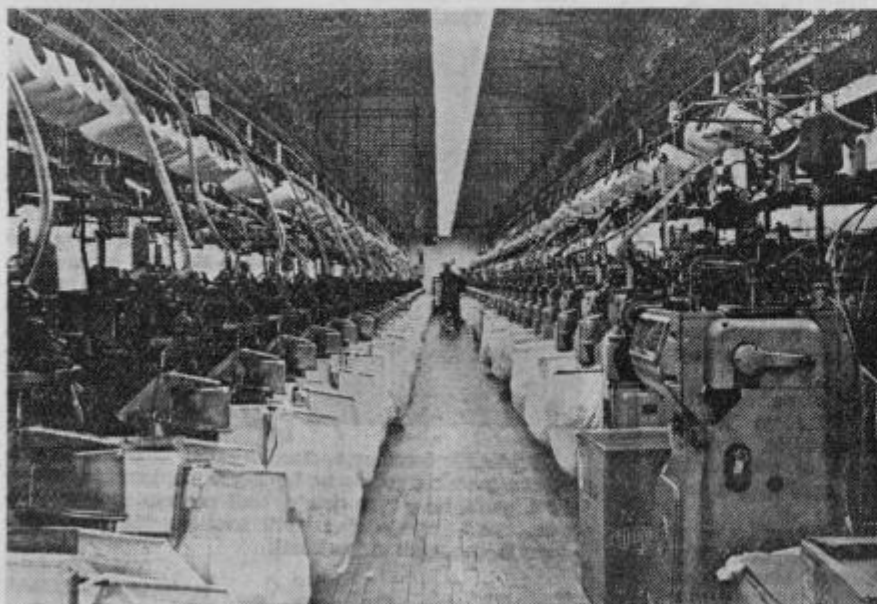
Zahteve razvoja in cilji so jasno zastavljeni v programih nadaljnega razvoja delovne organizacije. Dosegli jih bodo s povečevanjem proizvodnje in produktivnosti, s kadrovskim izpopolnjevanjem in izobraževanjem, združevanjem sredstev z drugimi kolektivi itd.

Na letošnjem ljubljanskem sejmu mode je Tovarna nogavic Polzela prejela priznanje »Zlati zmaj« za dva proizvoda eksklu-

zivnih hlačnih nogavic Lea in Barby (slednje imajo bombažne hlačke — torej naravna vlakna, za katerimi je na trgu največje povpraševanje) in za nove designe moških proizvodov. Od teh naj omenimo bombažne nogavice: Marko, Derby, Clasic in Jur ter mešanice Runo, Rdeči as, Jan, Kaval in Pagat.

Imen vseh artiklov ženskih hlačnih nogavic pa ne bi naštevati, saj so neženjskemu spolu dovolj znana.

Ob koncu želi kolektiv Tovarne nogavic Polzela izreči vsem delovnim ljudem in drugim delovnim kolektivom čestitko ob prazniku dela — 1. maju. —ep

ZARJA PETROVČE

ŠEST LET USPEHOV

1972. LETA SE JE PRIČELO NOVO OBDOBJE

Za začetek je prav, če zapišemo nekaj besed o Zarji iz Petrovč, nekaj splošnih podatkov, morda malce suhoparnih tako na prvi pogled, so pa nujno potrebni za predstavitev te organizacije združenega dela. 255 ljudi bo po planu ustvarilo letos 95 milijonov dinarjev — skupnega prihodka. Zarja sestavljajo štiri temeljne organizacije združenega dela: TOZD Modna konfekcija, TOZD Ključavničarstvo, TOZD Pleskarstvo in TOZD Lesna industrija ter seveda še delovna skupnost skupnih služb. Čeprav smo pred leti govorili še o Zarji iz Zalca, pa danes ni več tako. V Petrovčah, kjer so novi proizvodni prostori, je danes zaposleno že 200 ljudi. In kdor ve za razmere pred letom 1972, ko celo največji optimisti niso pričakovali, da se Zarji obetajo še lepi časi, bo ob pogledu na tovarno v Petrovčah začuden.

Več komunistov bo

O tem in še o čem je tekel pogovor v ponedeljek zjutraj, ko smo se v Petrovčah zbrali Milan Podbregar, sekretar OO ZK Zarja, Franc Jordan, delavec v TOZD Ključavničarstvo, Anton Gojznik, predsednik delavske kontrole, sicer pa zaposlen v tozdu Lesna industrija, Stanko Grobelnik iz tozda Modna konfekcija, predsednik osnovne organizacije ZSS, Ivan Vidrih, vodja tozda Pleskarstvo ter direktor petrovške Zarje Viktor Drama.

Prvi je povzel besedo Milan Podbregar ter povedal, da je v Zarji danes le štirinajst članov Zveze komunistov, v naslednjih dneh pa bodo sprejeli dva nova. Po tem bi sodili, da partijska organizacija ni preveč delovna, to pa ne drži. Še zlasti aktivni so bili komunisti v času pred osmim kongresom ZKS, zaključki, ki jih je kongres prinesel, pa bodo orientacija nadaljnjemu delu. Ze so se pričele intenzivne priprave za sprejem novih članov. Vsak dan se vrstijo razgovori s kandidati in najkasneje v pol leta se bo število članov precej okrepilo. Sicer pa je zadnje čase tudi delo osnovne organizacije precej lažje, saj je večina komunistov doma iz Petrovč. Mislimo seveda na organizacijsko plat. Delo je lažje kot prej, ko je bila Zarja dobesedno »raz-

metana» po Zalcu, ljudje pa iz različnih krajev.

Sami morajo misliti na prihodnost

Franc Jordan je v Zarji zaposlen že od leta 1960. Spominja se še časov, ko je vsaka enota živela pravzaprav po svoje in delavci niso niti vedeli, kakšno je življenje tovarišev v drugih delovnih enotah. Mnogokrat je bil prisoten pesimizem, saj delavci niso vedeli, kaj jih čaka. Vzrokov za optimizem ni bilo. Povedal je tudi to, da mnogokrat razmišlja, kako so se spremenili časi, potem pa je priznal, da si nikdar ni mogel predstavljati, da bodo Zarjini delavci kdakoli žive-

nim dohodkom, potem naj povem, da niso niti visoki niti nizki, so nekje v povprečju naše stroje. Da, lahko bi bili višji, ampak vemo, da je treba misliti na bodočnost. Čakajo nas nove investicije. Nihče nam ne bo ničesar podaril. Sami si bomo morali ustvariti novo, to pa je porok za nas jutri.

Delavska kontrola v TOZD

»Ko smo že pri tem, da ničesar ne gre mimo delavca, potem moram povedati«, je nadaljeval Anton Gojznik, »da se je pri nas v Zarji lepo uveljavila delavska kontrola. V začetku je bilo seveda precej težav, danes pa je delo steklo, seveda pa vse

ženega dela nista locirani v Petrovčah, zato si bo treba prizadevati, da bo delavska kontrola zaživela tudi v tozdih.

Stanko Grobelnik že dvanaest let dela v Zarjini konfekciji. Torej je tam pričel z delom še takrat, ko je bilo zaposlenih le nekaj šivilj in so v glavnem izdelovali po naročilu posameznih strank. Šivali pa so tako hlače, kri- la, obleke... Skratka šlo je bolj za obrt in niti pomislil ni nihče, da bo Zarja nekoč še simbol za modo, in da bodo starejši predvsem pa mladi, zamenjali italijanske kavbojke na primer z Zarjinimi. Zarjina Modna konfekcija izdeluje danes moške, ženske in otroške hlače. Še zlasti mladi so navdušeni nad kroji jeans kavbojk, ki v nobenem po-

stažem v tej organizaciji združenega dela. »Takrat smo spoznali, da nas lahko reši le kvalitetno zastavljeni razvojni program. Odločili smo se za postopno sanacijo posameznih delovnih enot, saj smo vedeli, da z razcepljeno ekonomsko močjo ne moremo nikamor več. Naš dinar je bilo treba oplemenititi z bančnim. Posamezna enota bi temu ne bila kos. Treba je bilo startati z združenimi močmi. Porok za to pa je bila solidarnost med delavci iz posameznih delovnih enot. Precej težav je bilo. Treba je bilo spreminiti mentaliteto naših ljudi. Danes vidimo, da smo ravnali prav. V Petrovčah je zrasla nova Zarja, nove hale so tu, potrebni infrastrukturni objekti. Prav solidarnost je

je s petrovško krajevno skupnostjo, ki se je začelo že leta 1972, ko je ta krajevna skupnost dala vso moralno podporo razvojnemu programu. Sodelovanje se je vedno bolj poglobljalo tudi po zaslugi spoznanja, da je ekonomska baza še vedno pogoj za razvoj določenega kraja. Viktor Drama pripoveduje, da je sodelovanje s krajem na zavidljivem nivoju, saj sodelujejo skoraj pri vseh akcijah v Petrovčah, vse bolj pa si bodo prizadevali, da bo v tej organizaciji združenega dela iz leta v leto več Petrovčanov. Ljudem bodo tako olajšali življenje, saj je danes dobrih 80 odstotkov delavcev zaposleno izven kraja oziroma v drugih občinah. Še bolj kot doslej pa se Zarja želi vključevati v kra-

Franc Jordan

Milan Podbregar

Ivan Vidrih

Stanko Grobelnik

Anton Gojznik

li in delali v takšnih pogojih kot danes. »Če sem čisto odkrit«, pravi Franc Jordan, »potem moram reči, da je prav osebni dohodek tisto, kar delavce danes še najbolj zanima. Čeprav včasih tega nečemo priznati, pa je vendarle res. So se pa tudi na tem področju razmere zelo spremenile. Danes vemo, da je osebni dohodek odvisen izključno od našega dela. Če pa je tako, potem nas morajo nujno zanimati tudi druge stvari. In dejstvo je, da danes ne more ničesar več mimo delavca. Ni tako samo pri nas v Zarji! Če se vrnem k oseb-

skupaj še ni idealno. Marsikaj bo treba še storiti.« Anton Gojznik potem pripoveduje, da je bila delavska kontrola tista, ki si je še prizadevala, da stroški na primer za reprezentanco ne bi presegali normalnih mej. Povprašamo ga za konkreten primer in pove nam, da so jo omejili, tako da na enega člana ne sme presegati 200 dinarjev. Sicer pa člani delavske kontrole redno mesečno nadzorujejo tudi izplačevanje dnevnih, kilometrin... Malce težav je še vedno zaradi tega, ker dve temeljni organizaciji zdru-

gledu ne zaostajajo za znamenitimi italijanskimi. V konfekciji je zaposleno že več kot osemdeset ljudi. Delajo v novi sodobni halli, ki pa že postaja prenamajhna, kljub temu, da se je proces dela precej spremenil.

Razvojni program obrodil sadove

Preporod Zarje se je pričel leta 1972, je povedal vodja TOZD Pleskarstvo Ivan Vidrih, ki je med tistimi z najdaljšim

rodila vse to. V naslednjih letih se bomo v Petrovčah preselili še pleskarji in ključavničarji. Povedati moram, da ima mnogo zaslug za takšen razvoj sedanji direktor Viktor Drama, ki je pred šestimi leti napel vse sile za to, da je Zarja to, kar danes je. Pred njim se je pri nas zvrstilo sedem direktorjev. Tudi ta podatek lahko precej pove.

Dobro sodelovanje s KS

Ob koncu je beseda tekla se o sodelovanju Zar-

jevo samoupravo ter tako poskušati reševati probleme na vseh področjih z enim samim ciljem — doseči, da bi ljudje v Petrovčah sprejeli Zarjo za svojo.

Pa še nekaj je treba zapisati. Prav v teh dneh so odprli novo jedilnico z 200 sedeži, kar je spet dokaz, da je skrb za delovnega človeka na prvem mestu. Prav ta skrb pa je tudi eden izmed pogojev za to, da ne bo problemov s pomanjkanjem delavcev. In prav mihi lahko na Zarjo še kako računajo!

EP

TEKSTILNA TOVARNA PREBOLD

INVESTICIJE ZA JUTRI

SAMO NOVA TOPLARNA BO VELJALA 150 MILIJONOV

Čeprav se je tu in tam slišalo negodovanje, češ da bo življenje preboldskih tekstilcev zaradi investicij, kakršne so trenutno v fazi izgradnje oziroma dokončanja, slabše kot bi lahko bilo sicer, je danes večini popolnoma jasno, da so bile potrebne. V mislih imamo predvsem novo toplarno. Dosedanja, stara, že zdavnaj ni več zadoščala potrebam te naše najstarejše tekstilne tovarne, ki je lani slavila 135 let svojega obstoja. Pomanjkanje energije, kvalitetno ne dovolj dobra para in še kaj, vse to je bilo tisto, zaradi česar je mnogokrat prišlo do izpada proizvodnje. Vprašanje je, kaj bi bilo, čež nekaj let, če v Preboldu ne bi dobili novega elektroenergetskega objekta. Morda dve, tri leta lepega življenja, potem pa... No, na to vprašanje nihče noče dati točnega odgovora, pa čeprav ga vsi vemo.

Energetska lepota

Proračun za toplarno je znašal okrog 114 milijonov dinarjev. Danes je vsem jasno, da bo novi objekt veljal vsaj 140 milijonov dinarjev. Precej opreme so namreč kupili v Nemčiji in ko so sestavljali predračun je nemška marka veljala okrog sedem dinarjev. Danes že devet. Je pa toplarna, ki je pred dnevi že pričela poskusno obratovati trenutno najbolj moderna pri nas. Eden izmed strokovnjakov, ki je bil ves čas navzoč pri gradnji, je pred dnevi dejal, da bi točno takšen objekt, ki ga imajo sedaj preboldski tekstilci, veljal danes vsaj trikrat toliko kot preboldski. Seveda, če bi se za gradnjo odločali danes.

Marsikdo se bo seveda vprašal, koliko let bo zmogljivost nove toplarne v Preboldu zadoščala potrebam te največje organizacije združenega dela v žalski občini. Strokovnjaki so izračunali, da mora pri sedanjem porastu porabe energije zadoščati petnajst let.

Celotno toplarno sestavlja, laično povedano, več delov. Gre za posebni sistem prečiščevanja tehnološke vode, skladišče goriva, pripravo napajalne vode, parni kotel zmogljivosti 32 ton tehnološke pare na uro ter parno turbino z generatorjem 5000 kilovatov. Večini seveda ti podatki ne povedo mnogo. Prvotni sistem za predčiščenje tehnološke vode ni bil predviden. Zanj pa so se odločili, ker se je mnogokrat dogajalo, še posebno v deževnih dneh, da voda iz Bolske ni bila čista. Če pa je bila kalna, jo je bilo nemogoče uporabiti v proizvodnji in je tako prihajalo do zastojev. Teh problemov odslej ne bo več.

Za ilustracijo, kaj pomeni 32 ton tehnološke pare na uro, naj zapišemo, da je trideset kilogramov pare na uro dovolj za ogrevanje srednjevelike enodružinske hiše.

Izvajalec del pri toplarni je bil Ingrad Celje TOZD Žalec, strojno montažo so prevzeli v svoje roke delavci EM Hidromontaža iz Maribora, dobavitelja opreme pa sta bila EMO Celje, Kovinotehna-Tehnomercator Celje, seveda pa ne smemo pozabiti tudi mariborske Hidromontaže. Toplarno tekstilne tovarne Prebold so zgradili po projektih IB Elektroprojekt iz Ljubljane.

Tekstilna tovarna je pri lahko bi rekli energetski lepotic Slovenije, udeležena s 35 milijoni dinarjev lastnih sredstev, kredit je prispevala Ljubljanska banka, nekaj pa tudi dobavitelji opreme.

Za čistejšo okolje

V projekt novogradnje je bilo vključeno tudi ogrevanje preboldskega kopaljšča. Z dograditvijo tovarniške toplarne obstojajo realne možnosti, da se bodo lahko vsi tisti, ki poleti hodijo na kopaljšče v kraj pod Žvajgo, kopali v ogrevani vodi. Čeprav kopalcev tudi doslej ni manjkalo, pa jih bo z uresničitvijo tega načrta lahko še več. Lahko bomo torej govorili o še večji množičnosti na področju rekreacije. Te pa je prav gotovo vse bolj potreben delovni človek. Če bo vse po sreči, bo ta del načrta uresničen vsaj čez dve leti. Ob vsem tem naštevavanju zanimivih podatkov pa ne smemo mimo izgradnje vodočistilne naprave za odpadne vode. Tudi ta sodi v sklop novega objekta. S pričetkom delovanja te naprave Bolska ne bo več onesnažena, tako kot je bila doslej. Kaj to pomeni, vemo. Še sploh, če pomislimo, da bo prav ob rokavu Bolske, ki teče od tekstilne tovarne do mostu v Dolenji vasi v naslednjih letih zrastle novo naselje, sestavljeno predvsem iz vrstnih hišic. Tam pa bodo svoje nove domove našli tudi številni delavci tekstilne tovarne. Nespametno bi torej bilo, če se ne bi odločili za napravo, ki bo pravzaprav reševala prav tiste, ki bi lahko sicer uničevali svoje okolje.

V Preboldu izdelani stroji

Toplarna ni edina nalozba, ki so se je trenutno lotili delavci iz Prebolde. Okrog 40 milijonov dinarjev bodo veljali prostori za pripravo tkalnice in

skladišče, kar že grade. Seveda v to ceno ni zajeta oprema. Stroji za nove prostore že delajo s polno paro v starih, neprimernih in zastarelih zgradbah. Nekaj časa so sicer v Preboldu razmišljali, da bi te zgradbe obnovili, kaj kmalu pa so prišli do spoznanja, da to nima smisla in da bo samo nova stala toliko kot novogradnja. Z dograditvijo novih prostorov se bodo

izboljšali delovni pogoji, ki so sedaj, milo rečeno, obupni. Nezačudna svetloba, ropot, prah... vse to je tisto, kar uničuje delovnega človeka. Ze predvidoma jeseni, bo bolje. Sredi julija bodo v novih halah pričeli montirati stroje. Inženir Vlado Skok pa nam je zaupal še izredno zanimiv podatek. V novih prostorih bomo lahko videli tudi stroje, za katere so pripravili

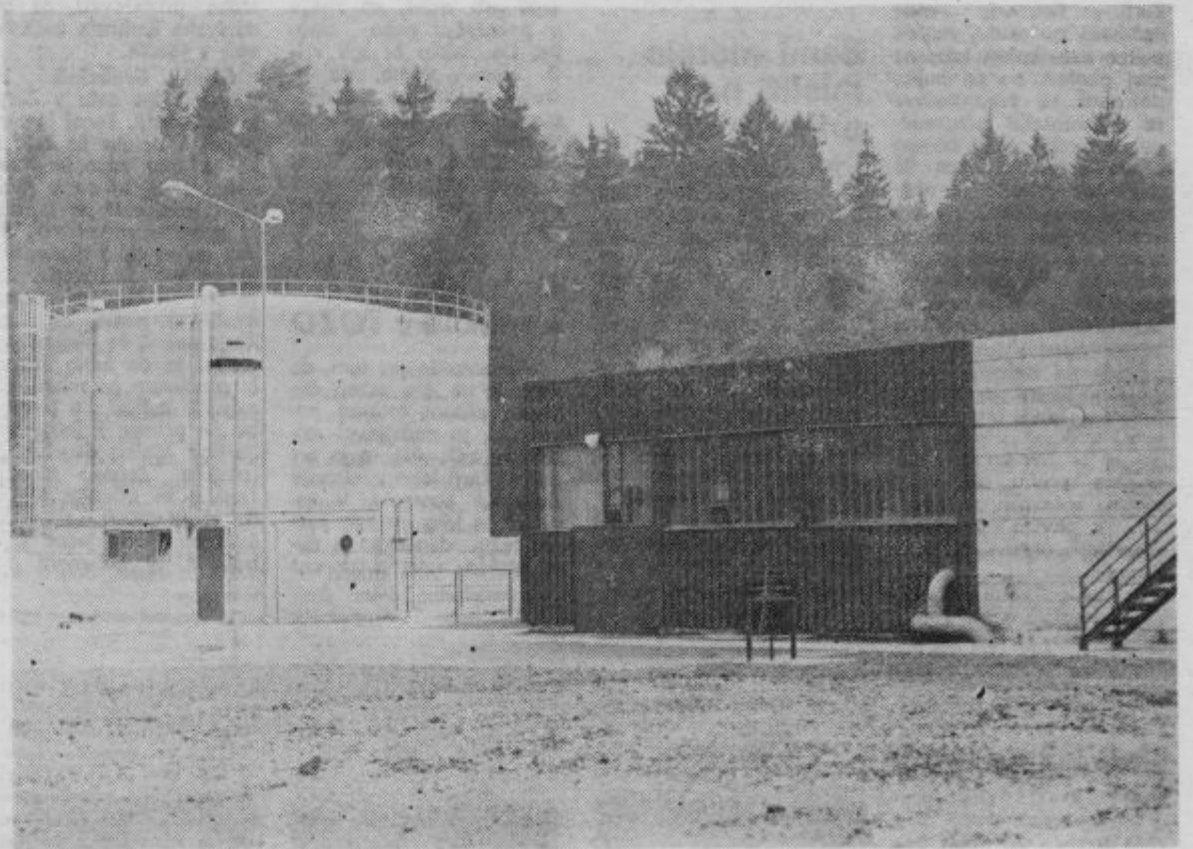
načrte in jih tudi zmontirali kar sami delavci iz tekstilne tovarne Prebold.

Če k vsem tem investicijam, ki so odraz samoodpovedovanja delovnih ljudi tekstilne tovarne Prebold, izraz njihove zavesti, želja po napredku in njihova vera v lepši in brezskrbni jutri, dodamo še večnamensko halo, kjer imajo organizirano toplo prehrano, služi pa

tudi sestankom in prireditvam, potem smo si lahko enotni v mislih in prepričanju, da je to edina prava pot, ki so si jo lahko zastavili. Še sploh, če pomislimo na razmere v naši tekstilni industriji.

Vsi pa živijo v prepričanju, da bodo njihovi žulji obrodili še lepe rezultate. Zal, marsikje na to pozabljajo.

EP

Vodočistilni sistem bo olajšal proizvodnjo, tako da ne bo več problemov ob deževnih dneh, ko je Bolska postala kalna.

Dimnik pri toplarni je tako visok, da ga na našem posnetku ne vidimo v celoti. Bo pa vsekakor prispeval tudi, da bo zrak v Preboldu boljši.

Ljubljanska banka

SPLOŠNA BANKA CELJE

razpisuje
za šolsko leto 1978/79 naslednje štipendije:

8 ŠTIPENDIJ

za ekonomsko srednjo šolo, od tega:
za I. letnik — 5 štipendij
za II. letnik — 1 štipendijo
za III. letnik — 1 štipendijo
za IV. letnik — 1 štipendijo

3 ŠTIPENDIJE

za VEKŠ I.
za smer bančništvo, finančno smer ter zunanjo trgovino

3 ŠTIPENDIJE

za VEKŠ II.
za smer bančništvo, organizacijo, finančno smer ter zunanjo trgovino

2 ŠTIPENDIJI

za ekonomsko fakulteto

Kandidati naj do 15. maja 1978 osebno dostavijo Službi poslovne koordinacije, Ljubljanske banke Splošne banke Celje, Vodnikova 2:

- prošnjo za štipendijo na obrazcu DZS 1,65 vključno s podatki o osebnih dohodkih staršev (za prejemnike pokojnin pa zadnji pokojninski odrezek)
- zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o opravljenih izpitih in
- potrdilo o premoženjskem stanju

Pri dodelitvi štipendij in določanju višine štipendij se bodo upoštevali kriteriji, ki so določeni z družbenim dogovorom in Samoupravnih sporazumom o štipendiranju učencev in študentov.

V VSAK DOM
NOVI TEDNIK

**KRAJEVNA SKUPNOST
SVETINA**

razpisuje

prosta dela in naloge

TAJNIKA KS

Pogoji za sprejem:

1. končana srednja šola ekonomske smeri in enoletna praksa ali
2. končana dveletna administrativna šola in dveletna praksa

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Prošnje z dokazili o izbiri pošljite na naslov:
Krajevna skupnost Svetina
63230 Štore pri Celju

Pedagoški šolski center CELJE,
Ulica 29. novembra št. 1

o b j a v l j a

prosta dela in naloge

ADMINISTRATORJA

Za ta dela se zahteva končana osnovna šola in znanje strojepisja.

Poskusno delo en mesec.

Kandidati naj vložijo prijave v 15 dneh po objavi oglasa.

TO-MO-DI

TOPLI
MONTAŽNI
DIMNIK

LJUBLJANA
Opekarska 13
Tel. 22-113
20-641

Ljubljanska banka
splošna banka celje

iskreno čestita vsem
delovnim ljudem in
poslovnim sodelavcem
ob dnevu **OF**
in prazniku dela
1. maju

M

mladinska knjiga
poslovna enota
Celje

VSEM DELOVNIM LJUDEM
IN POSLOVNIM
PARTNERJEM
ČESTITAMO
1. MAJ

PAPIRNICA, SPOMINKI,
KNJIGARNA, PRODAJA
NA VELIKO, BIROTEHNIKA

VELEBLAGOVNICA **nama** ŽALEC

čestitamo vsem delovnim ljudem
za dan **OF** in praznik dela **1. MAJ**

PISE
DR. MILAN
BEKČIČ

NOSEČNOST IN KAJENJE

Nosečnost je najsrečnejši dogodek v življenju žene, žal pa mnoge pri tem pozabijo na kajenje. To je pogosto tako škodljivo, da je vzrok nepravilnostim in nevesočnostim v nosečnosti. Vedno več je znanstvenih ugotovitev, da nikotin in druge škodljive snovi, kot posledica kajenja, škodujejo prav vsakemu človeku, posebno pa tistim ženskam, ki jemljejo kontracepcijske tablete in nosečnicam.

Statistika opozarja na strjevanje krvi, na raka na dojkah in rodilih ter tudi na nepojasnjene vaginalne krvavitve. Kontracepcijska tableta sama poudvoji možnosti za srčni napad pri vseh ženskah, pri tistih, ki kadijo, pa so te možnosti trikrat večje. Kajenje pri nosečnicah je vzrok za prezgodnji porod, novorojenčki so pogosto slabše razviti.

Danes je znano, da je v tobaku in tobaknem dimu več kot 1500 kemičnih substanc, nekatere pa še niso popolnoma raziskane. Cigareta ima v gorilni coni najvišjo temperaturo 980°C, z razdaljo pa temperatura cigarete hitro pada, na 100°C. Pri inhalaciji cigaretnega dima se absorbira 90 odstotkov snovi najbolj toksičnih, možno pa je tudi, da ti elementi delujejo kot iniciatorji tumorja, čeprav je njihova koncentracija nizka. Cigaretni dim je aerosol, ki je sestavljen iz suspenzije majhnih delcev v zmesi par in plina. Posebno mesto v njem imajo ogljikov monoksid, žveplovodik, cianovodik in drugi. Mehanizem delovanja nikotina se zdi popolnoma pojasnjen. Deluje na kardiovaskularni aparat in povzroča nespečnost, glavobol, otežkočeno dihanje in druge težave in slabosti so karakteristika za kajenje. Delavke v tovarnah tobaka imajo pogosto izostanek redne menstruacije in nevesočnosti s spontanimi splavi in steriliteto. Ta je znamenje ne samo pri delavkah v tovarnah tobaka, ampak tudi pri strastnih kadilkah.

V nosečnosti kajenje zmanjšuje pretok krvi skozi maternico in posteljico, zaradi tega je nosečnost krajša in se konča s prezgodnjim porodom.

Ogljikov monoksid deluje na encimski sistem nosečnice, zmanjšuje prenos kisika, hemoglobina, cian, katran, arsen in drugi elementi pa skupaj prehajajo iz materinega telesa na plod in kot posreden negativen učinek: kajenja je, da so otroci z nizko težo in slabo razviti.

Obrambne moči organizma pri kadilkah so pogosto na meji normalnega in patološkega. Pri nosečnicah, ki v povprečju pokadijo 10 cigaret na dan, dobimo 0,5 do 2 mg nikotina v urinu. Pri ženskah, ki kadijo 10 do 20 cigaret na dan, dobimo 2 do 5 mg nikotina v urinu, zaradi tega je največje število prezgodnjih porodov in novorojenčkov z nizko težo.

Prehod nikotina v mleko pomeni zastupitev novorojenčka, je bilo ugotovljeno! Zato je naloga matere, da v tem najnevarnejšem obdobju obvaruje otroka pred strupenimi snovmi nikotina.

Strokovnjaki po vsem svetu opozarjajo na škodljive učinke nikotina na zdrav organizem, posebno pa na nevesočnosti med nosečnostjo in porodom, zaradi tega bo treba kajenje opustiti v nosečnosti. Dosedanje raziskave so pokazale, da obstaja zveza med bolehnimi ženskimi, potekom nosečnosti in porodom ter tudi v slabšem zdravstvenem stanju otroka, ker kajenje zapušča trajne posledice na obeh.

CELJE: POMENEK ZA OKROGLO MIZO

Uredniški odbor šolskega glasila »Utripe« na Pedagoškem šolskem centru je vse bolj aktiven in domisel. Število izvodov glasila vse bolj narašča, hkrati pa se povečuje tudi kakovost objavljenih prispevkov. Letos bomo izdali štiri številke glasila. Ob delu pa smo ugotovili, da se ustvarjalci med sabo slabo poznamo. Zato smo na razgovor za okroglo mizo povabili mlade literarne ustvarjalce na Tehniškem, Zdravstvenem in Ekonomskem šolskem centru ter na Gimnaziji. Na pomenek smo povabili tudi tri člane odbora za literarno ustvarjalnost pri ZKO Slovenije.

Razprava je bila živahna in bogata. Seveda pa je ostalo več vprašanj nedorečenih. Zato smo sklenili, da mora biti takšnih srečanj več.

MARJANA KNEZ

ČESTITKA V RADIU CELJE - NAJLEPŠE DARILLO

CELJE: KROZEK ZA IZRAZNI PLES

Na Pedagoškem šolskem centru v Celju že tri leta uspešno deluje krožek za izrazni ples. Ustanovljen je bil na pobudo dijakin in mentorice Ane Vovk.

Dijakinje se seznanjajo z različnimi tehnikami plesa, sodelujemo na proslavah in prireditvah.

Letos je v krožek vključenih dvajset dijakin. Razdeljene smo v dve skupini. Obe sta letos sodelovali na »Naši beseda« v Celju. Prva se je predstavila z delom »Akte«, ki obravnava problem agresivnosti pri živalih in ljudeh, druga pa je pripravila »Fabrikate«. Ideja za ta ples je nastala po ogledu tovarne Unior v Zrečah. Ples kaže delovni proces, delavčevo zavest in odnos med obema. Oba plesa sta občinstvo in kritika dobro sprejela.

MONIKA SAVINEK

STE ŽE POMISLILI NA OBJAVO V RADIU CELJE

BARBY
elastične
nogavice
z bombažnim
hlačnim delom
novost v svetu
že danes pri nas

POLZELA
TOVARNA NOGAVIC/POLZELA

V KORAK Z MODO

V NAGRAJENIH HLAČNIH NOGAVICAH

TOVARNA OBUTVE »PEKO« TRŽIČ, n. sol. o.

TOZD MREŽA

o b j a v l j a

za svojo prodajalno v Brežicah, C. prvih borcev 43, prosta dela in naloge

POSLOVODJA

Pogoji za sprejem:

- trgovski poslovodja z enim letom delovnih izkušenj,
- da ima smisel za organizacijo dela in smisel za delo z ljudmi,
- poskusno delo tri mesece

Prijave z dokazili sprejema Tovarna obutve PEKO Tržič, Ste Marie aux Mines 4, v roku 15 dni po objavi.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 30 dni po preteku razpisnega roka.

Prometno, gostinsko in turistično podjetje »IZLETNIK« Celje,

komisija za kadre DS Skupne službe, TOZD Potniški promet in TOZD Delavnice

o b j a v l j a

naslednja prosta dela in naloge:

PRAVNIKA —

— za nedoločen čas

Pogoji: visoka šola in 3 leta delovnih izkušenj

TAJNIKA ORGANOV UPRAVLJANJA —

— za nedoločen čas

Pogoji: višja šola in eno leto delovnih izkušenj

STROJEPISKO —

— za nedoločen čas

Pogoji: nepopolna srednja šola in eno leto delovnih izkušenj

REFERENTA ZA TAHOGRAFE v TOZD

Potniški promet —

— za nedoločen čas

Pogoji: srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj

ADMINISTRATORJA—STROJEPISKO

v TOZD Potniški promet —

— za določen čas do 14. 6. 1978

VRATARJA — ČUVAJA v TOZD

Delavnice —

— za nedoločen čas

Pogoji: končana osnovna šola, izpolnjevati mora pogoje, določene z Zakonom o družbeni samozaščiti in varnosti

3 ČISTILKE AVTOBUSOV v TOZD

Delavnice —

— za nedoločen čas

K sodelovanju vabimo vse kandidate, ki izpolnjujejo pogoje in želijo združiti delo v OZD »Izletnik« Celje za nedoločen čas oz. določen čas.

Vloge sprejema splošno-kadrovski sektor OZD »IZLETNIK« Celje v roku 15 dni.

PRIPOROČA

V veleblagovnici T, točneje v I. nadstropju na oddelku Vse za otroka, vam je na voljo lepa izbira opreme za dojenčka. Toliko je vsega potrebno za male nado-budneže, da bi bilo zaman tukajle z besedami vse naštevati. Ali ni preprosteje, da kar sami pogledate na omenjenem oddelku in si izberete vse, kar potrebujete za vašega najmlajšega člana družine?

EXPORT-IMPORT

KOVINOTEHNA TEHNOMERCATOR

TOZD TEHNIČNA TRGOVINA CELJE

vas tokrat vabi v blagovnico IDEAL, kjer vam je na voljo orodje vseh vrst, hobby program, pohištveno in stavbno okovje, pribor za vrtilkarje in stroji.

Tu dobite akustiko v celoti: TV, radio, gramofon, kasetofon in avtoradio

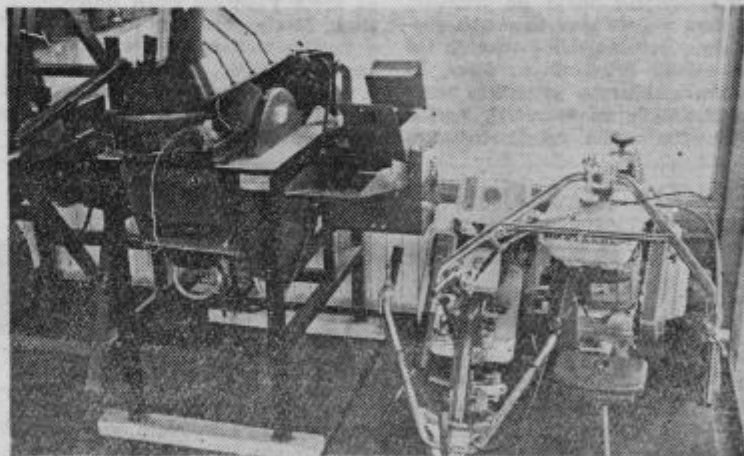
- belo tehniko I. in II. kvalitete in rezervne dele za belo tehniko GORENJE
- drobne gospodinjske aparate kot so: mešalci, toasterji, tehtnice, haube, mesoreznice in sesalci
- lestence, elektroinstalacijski material,
- elektromotorje, črpalke in hidroforje

V prodajalni RADIO pa je lepa izbira glasbil. Izberite ustrezen klavir ali pianino.

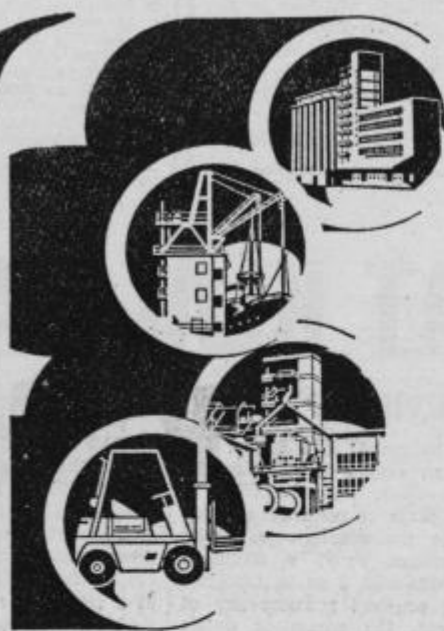
Tu so tudi pihala, trobila, kitare, harmonike, bobni, ojačevalci in zvočniki.

Od akustičnih aparatov pa so vam na voljo: TV in radio aparati (navadni in stereo), gramofoni, magnetofoni, kasetofoni in kasete.

PRIDITE IN IZBIRAJTE!

Ob prazniku dela — 1. maju — iskreno čestitamo vsem delovnim ljudem!

vsem delovnim ljudem in
poslovnim partneriem
čestitamo

1. MAJ

LJUBLJANA

TOZD GRADBENA ENOTA CELJE

pršna kabina

»SIGMA«

samostojno pršno kabino **SIGMA** lahko postavimo tako v kopalnico kot v katerikoli drug prostor, kjer je možen priklop na vodovodno in električno omrežje.

izdelana je iz eloksiranih aluminijastih profilov in zastekljena s posebno lahkimi prosojnimi ploščami. poleg običajnih armatur ima lahko vgrajen nizkotlačni 30 l bojler za pripravo tople vode in odtočno črpalko.

slednja omogoča uporabo pršne kabine tudi v primerih, ko kanalizacija sicer ni pripravljena za uporabo klasičnih prh.

možna dobava:

- samo okvirje oz. vrata
- samostojne kabine brez boilerja in črpalke
- samostojne kabine z boilerjem in črpalko

NOVO v SIGMINEM PROIZVODNEM PROGRAMU

KOSTROJ
Tovarna strojev in plastičnih izdelkov
SLOVENSKE KONJICE
Jugoslavija

tel. 063 750-900

KOSTROJ – proizvodnja
strojev in plastičnih
izdelkov
Slovenske Konjice

č e s t i t a

*vsem delovnim ljudem
in občanom ter se priporoča
kupcem s svojimi izdelki:*

- stroji in naprave za usnjarsko industrijo
- ostali stroji in sušilne naprave vseh vrst
- PVC gradbeni elementi (okna, vrata, pregradne stene)
- razni PVC profili po naročilu

KONUS

KONUS

SLOVENSKE KONJICE

delavci vseh TOZD
KONUS Slov. Konjice
čestitajo ob dnevu

OF

in prazniku dela
1. maju

ŠPANSKE RAZGLEDNICE (4)

DO BARCELONE

Naša osemnedevna tura od Granade na jugu do Barcelone na severu se je počasi približevala koncu. Nad 600 kilometrov dolga pot od Madrida do Zaragoze v Aragoniji in naprej v Katalonijo, kjer ob obalah Sredozemskega morja leži Barcelona, je trajala ves dan.

Prečkali smo veliko reko Ebro, ki je bila zelo narasla in kalna, ker je v Kantabrijskem gorovju, kjer izvira, močno deževalo. Sever Španije je industrijsko mnogo bolj razvit, kot kmetijski jug, zato je sever tudi bolj revolucionaren. Barcelona, ki ima nekaj manj kot 2 milijona prebivalcev, je eno največjih pristanišč v Sredozemlju. Iz tega pristanišča je leta 1492 izplul na pot Kristof Kolumb, ki so mu na trgu ob pristanišču postavili mogočen 60 m visok spomenik. Čisto blizu ob pomolu je zasidrana jadrnica Santa Marija, ki je vereni posnetek ladje, s katero je Kolumb preplul Atlantik — kot turistično atrakcijo smo si jadrnico seveda ogledali.

Zdi se mi, da bi ne bil v Španiji, če bi si poleg plesa flamenco ne ogledal tudi corrido de torro ali po naše bikoborbe. Človek kar ne more verjeti, da je v vsej Španiji okoli 300 aren za bi-

koborbo, od katerih sta največji v Madridu in Barceloni s po 30.000 sedeži. Bikoborbe potekajo od pomladi do jeseni ob praznikih in nedeljah popoldan in so zelo dobro obiskane — dobršen del gledalcev predstavljajo seveda turisti.

Arena, ki je osrednji, s peskom posuti okrogli prostor, je obdana z ograjo iz desk. Začetek koride je zelo pompozno, saj se publiko predstavijo vsi sodelujoči v

PISE ERNEST REČNIK

izredno bogatih in živopisnih oblekah ter zanimivih pokrivalih, delno peš, delno na konjih. V areni napravijo takojmenovani »častni krogi« ter se ob tem graciozno priklanjajo in pozdravljajo gledalce. Ko je godba na pihala zalgrala uverturo iz Bizetove opere Carmen, smo kar vsi podzavestno pritegnili v vseh mogočih jezikih: »Toreador, na boj pripravi se! ... S tem je bilo razpoloženje že ustvarjeno.

Sodelujoči so odsli in v izpraznjeno areno je skozi velika vrata dobesečno »pribezljale črn bik, ki je divje in nič kaj prijazno motril novo okolje. Takoj nato prič-

no bika dražiti z mahanjem rdečih plaščev capedori, katerim sledi pikador na konju. Oba, pikador in konj, sta z bandažo zaščitena pred bikovimi rogovi, konj pa ima poleg tega še zavezane oči. Pikador s sulico dreza bika v križ in ga s tem draži, slede mu banderilos, ki zabadajo dobro usmerjene puščice v bikov križ. Bik besni in se peni, med tem ga pa glavni nastopajoči toreador draži z rdečim platnom. To počenja z neverjetno spretnostjo in gracioznostjo. Razdalja med napadačim bikom in toreadorjem je dostikrat samo centimetrski. Čim drznejši in spretnjši je toreador, več priznanja in aplavza mu privošči publika, ki je tudi »razdražena« in huronsko vpije ole, ole... Bik od razdraženosti in bolečin divja ter napada levo in desno in nazadnje ga toreador z mečem, ki ga ima skritega v rdečem platnu, z izredno spretnostjo zabode med rebri v srce.

Bikoborba ni pravzaprav nič drugega kot borba med močjo bika in spretnostjo človeka, kjer po pravilu zmaga človek. Zgodj se pa tudi, da bik natakne predrznega toreadorja na robove in ga zabriše v zrak...

Prvi maj pričakamo vsako leto z željo, da bi bilo lepo vreme, da bi bilo na svetu vse v redu in da bi bili posamezniki z družbo pred vse bogatejši, ko praznujemo samo delo. Letos se je še posebno razvnelo dogovarjanje, kako dolgo naj bi bili »doma«, seveda z željo, da bi bilo to čim dlje. Potem smo planirali izlete, doma in na tuje, ali ležanje doma in obilnejšo hrano. Seveda pa smo pozorni na 1. maj tudi na tujem, posebno v Sovjetski zvezi, kjer vsako leto objavljajo prvomajske parole, pa praznovanje delavcev v kapitalističnih državah in vse več tudi v deželah v razvoju. Ponekod pa je praznovanje še zdaj prepovedano. Naše veselje in navidez brezskrbno praznovanje je sad tistega, kar smo prehodili in naredili oslejš, zato bi lahko rekli, da pravzaprav praznujemo sadove. Vselej pa ni bilo tako, niti pri nas niti v svetu. Kako je prišlo do praznovanja tega delavskega dne?

Začelo se je v Združenih državah Amerike v prejšnjem stoletju. Takrat so veliki štrajki pretresli to deželo, delavci so se povežali in postavljali svoje zahteve. Višek je to gibanje doseglo 1. maja leta 1886 v Chicagu, ko je demonstriralo 40.000 delavcev. Zahtevali so takrat znane tri osmice, in sicer: 8 ur dela na dan, 8 ur počitka in 8 ur kultur-

nega usposabljanja. Pri izkazovanju teh zahtev, da naj človek dela, se počije in uči, je prišlo do nasilja nad delavci. Policaji so ubili 6 delavcev v Chicagu, rcnili so jih okoli 50, zaprlj pa nič koliko. Vodje tega zgodovinskega štrajka so postavili pred sodišče. In v zloglasnem procesu jih je bilo 5 obsojenih na smrt, 3 pa na dolgo robijo. Takšen je torej bil, krvav, prvi 1. maj v zgodovini.

To nasilje je seveda odmevalo v takratnem delavskem gibanju po svetu. Na več kongresih druge internacionale (1889 — 1914) je bilo govora o praznovanju 1. maja, o tem so se tudi ostro lomila kopja. Na 1. kongresu v Parizu 1889. leta so udeleženci in predstavniki delavstva odločili, da naj se 1. maja — v spomin na žrtve v Chicagu — od takrat naprej praznuje. Odločitev pravi, da naj se na ta dan v vseh deželah in mestih izvedejo mednarodne demonstracije in da naj delavci zahtevajo 8-urni delovni dan. S tem je bila dana organizirana osnova za praznik oziroma za solidarnostno nastopanje, za postavljanje skupnih zahtev in združevanje delavcev.

Toda že 1890. leta delavci ne demonstrirajo samo za 8-urni delovni dan, njihove zahteve so širše. V Parizu se je tega leta zbralo 100.000 delavcev, v Marseilleu 50.000, na Dunaju

PRVI MAJ

KRVAV IN PRAZNIČEN

je bilo na 16 zborovanjih kar 40.000 delavcev, prav tako pa še v Budimpešti, Pragi, Brnu, v Zürichu in v Angliji okoli 200.000 ljudi. Ze to leto, posebno pa naslednje, pomenijo praznovanje 1. maja v Italiji Bel-

giji, Madžarski, Španiji, Nizozemski in Nemčiji že nekaj več: postanejo politična zborovanja, ki dobivajo vse večji pomen za delavsko gibanje, hkrati pa seveda vzbujajo odpor pri oblasteh in tudi med

nekaterimi gibanji samih delavcev.

Na kongresu druge internacionale v Bruslju 1891. leta se veče razprava o tem, kakšen značaj naj ima to mednarodno delavsko praznovanje. To se ponovi še na kongresu v Zürichu. Gre za dve vprašanji: prvo, ali naj ima 1. maj politični značaj ali ne, in drugo, ali naj se na ta dan organizira štrajk, ali naj bo praznik dela prost dan, pa seveda ne bo mogoče štrajkati, kot je predložil Bebel. Ne glede na te prepire pa si je 1. maj utiral svojo pot kot politični praznik delavcev.

Novo obdobje v praznovanju prvega maja je nastalo po zmagoviti oktobrski revoluciji, ko postane to uradni vseljudski praznik. Celo v nekaterih kapitalističnih deželah mu priznajo uradni značaj, in to pod pritiski delavcev, hkrati pa tudi zato, da bi delno ugodili delavcem in bi jim laže odrekli pri drugih zahtevah. Posebno relike demonstracije so bile 1. maja 1923. leta v Berlinu, saj se je zbralo okoli 500.000 delavcev, prav tako pa tudi na Kitajskem, v Indiji in Indoneziji, kjer zahtevajo poleg uresničevanja delavskih pravic še konec kolonialnega izkoriščanja. Tako se je 1. maj obogatil po svoji vsebini in širil iz dežele v deželo po vsem svetu.

V deželah današnje Jugoslavije se je praznova-

nje 1. maja začelo že 1890. leta, in sicer v Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu. Delavci so zahtevali uresničenje treh osmic. Potem so bile proslave 1893. leta v Beogradu, 1906 v Bosni in 1909 v Makedoniji. V Srbiji so n. pr. leta 1911 praznovali že v 40 mestih, v Sloveniji pa leta 1913 kar v 19 mestih. Takrat in pozneje je bilo praznovanje v stari Jugoslaviji zelo nevarno. Politicija je streljala v delavce in njihove zastave, pretepali so jih in zapirali.

Med narodnoosvobodilno vojno je 1. maj spet dobil novo obliko in nove načine praznovanja. Na praznik dela so bili mnogi ogorčeni in krvavi partizanski boji. Praznovanje je bilo pripravljeno na skoraj vseh osvobodilnih ozemljih med vojno, pa tudi na zasedenih, kot recimo prvomajske demonstracije v Ljubljani leta 1943. Praznovali so 1. maj tudi delavci — naši in tuji — v koncentracijskih taboriščih.

Prvi maj torej ni le dan za izlet, dela prost dan ali proslava s kulturnim programom. To je bil in je še ostal bojni dan ljudi, ki delajo in hočejo tudi odločati o tem svojem delu, s tem pa tudi o svojem življenju. To velja za vse delavce na svetu. Prav bi bilo, da ga tako praznujemo tudi pri nas — z zakonom o združenem delu v roki in v pameti.

IVAN SENICAR

NOVI
tehtnik 17

NOVI TEHTNIK - Glasilo občinskih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva Celje Laško Slovenske Konjice Sentjur Smarje pri Ješan in Zalec - Uredništvo: Celje, Gregorčičeva o poštni predaj 161 Narčnina in oglas: Irg V. kongres 10 - Glavni in odgovorni urednik: Milan Seničar, tehnični urednik: Drago Medved - Redakcija: Milan Božič, Jure Krašovec, Mateja Podjed, Vojko Riznar, Brane Stamejčič (odg. ur. Radia Celje), Damjana Stamejčič, Zdenka Stopar, Milenko Strašek, Janez Vedenik, Tine Vrabi - Izhaja vsak četrtek - Izdaje ga ČGP »Delo« Ljubljana - Rokopisov ne vračamo - Cena posamezne številke 4 din - Celoletna naročnina 180 din, polletna 90 din Za inozemstvo je cena dvojnja. Fakoči račun 50102-601 20012 ČGP »Delo« Ljubljana - Telefon 22-369 23-105 polasi in narčnina 22-800